Έφηβοι, Διαδίκτυο και Ηλεκτρονικά Κοινωνικά Δίκτυα

Ερευνητική Ομάδα
1ου Γενικού Λυκείου Χανίων
2011 - 2012

Ζαφειράκης Γιάννης
Ηλιάκης Αλέξης
Θωμαδάκη Εύα
Κακαβελάκης Γιώργος
Καλφάκη Στέλλα
Κουλουριδάκης Μπάμπης
Μπέντο Έντισον
Μπίμπα Ρωμίνα
Μπραουδάκη Αντωνία
Νταμοτσίδης Βαλεντίνος
Όρλη Άννα
Παπαθεμιστοκλή Ερωφίλη
Παπανικολάου Κωνσταντίνα
Παρασκάκης Πάνος
Πολυράκη Βαλεντίνα

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Γ. Κυριακάκη, ΠΕ19

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα
Εισαγωγή
Τι είναι το Διαδίκτυο;
Πως μπορούμε να συνδεθούμε στο Διαδίκτυο;
Υπηρεσίες του Διαδικτύου
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο
Συνομιλία
Ο Παγκόσμιος Ιστός
Στατιστικά χρήσης του Διαδικτύου στην Ελλάδα
Πως έχει επηρεάσει τη ζωή μας το Διαδίκτυο;
Κίνδυνοι από τη χρήση του Διαδικτύου
Ασφάλεια στο Διαδίκτυο
Παρενόχληση
Αξιοπιστία πληροφοριών
Ηλεκτρονικές Απάτες
Ηλεκτρονικά Κοινωνικά Δίκτυα
Facebook
Chatroulette
Επιπτώσεις από τη χρήση ηλεκτρονικών κοινωνικών δικτύων
Προστασία προσωπικών δεδομένων
Εργασία
Κοινωνική δικτύωση ή κοινωνική μη εργασία;
Ψυχολογία
Έφηβοι και Διαδίκτυο
Λεξικό όρων
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Εισαγωγή

Η εφεύρεση του Διαδικτύου αποτελεί αναμφίβολα ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα του ανθρώπου. Το Διαδίκτυο (Internet), αποτελεί το **δίκτυο των δικτύων** που συνδέει άλλα μικρότερα δίκτυα και μεμονωμένους υπολογιστές μεταξύ τους, σε παγκόσμιο επίπεδο. Εξασφαλίζει την επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων ανεξάρτητα από τη γεωγραφική απόσταση που τους χωρίζει και επιτρέπει την απρόσκοπτη πρόσβαση σε ένα τεράστιο όγκο πληροφοριών. Έχει αλλάξει τη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου σε πολύ μεγάλο βαθμό και σε όλα τους τομείς της: κοινωνία, παιδεία, οικονομία, πολιτική, τέχνη, ψυχαγωγία κλπ.

Οι εφαρμογές του Διαδικτύου όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, η μεταφορά αρχείων, η συνομιλία, η μετάδοση ροών δεδομένων και κυρίως ο Παγκόσμιος Ιστός, χρησιμοποιούνται καθημερινά από δισεκατομμύρια χρήστες ανά τον κόσμο για επικοινωνία, στην εργασία τους, για ενημέρωση, στη διασκέδαση, στην εκπαίδευση, για την ανταλλαγή απόψεων κλπ, καθιστώντας τις αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητάς τους. Ειδικά ο Παγκόσμιος Ιστός, δηλαδή το σύνολο των ιστοσελίδων που βρίσκονται δημοσιευμένες σε διευθύνσεις της μορφής http://, αποτελεί μια αστείρευτη πηγή πληροφοριών και ένα ισχυρό μέσο δημοσίευσης και επικοινωνίας. Σε αυτόν έχει αναπτυχθεί τεράστιο πλήθος εφαρμογών όπως τα Ηλεκτρονικά Κοινωνικά Δίκτυα, τα οποία επιτρέπουν τη δημιουργία κοινοτήτων χρηστών και είναι εξαιρετικά δημοφιλή.

Τα Ηλεκτρονικά Κοινωνικά Δίκτυα είναι μια σχετικά νέα εφαρμογή του Διαδικτύου και του Παγκόσμιου Ιστού, η οποία αναπτύχθηκε μετά το 2000 και έχει αποκτήσει τεράστιο αριθμό χρηστών παγκοσμίως τα τελευταία 5-6 χρόνια. Η εξάπλωση της χρήσης των Ηλεκτρονικών Κοινωνικών Δικτύων πηγάζει από την ανάγκη του ατόμου να συμμετέχει σε κοινότητες και να επικοινωνεί με άλλα άτομα με τα οποία συσχετίζεται με κάποιο τρόπο ή έχει κοινά χαρακτηριστικά. Σε συνδυασμό με την απεραντοσύνη του Διαδικτύου και την ευκολία επικοινωνίας που αυτό παρέχει, η συμμετοχή σε ηλεκτρονικά κοινωνικά δίκτυα είναι ιδιαίτερα εύκολη και ελκυστική. Οι χρήστες, 24 ώρες το 24ωρο, από το σπίτι τους ή οποιοδήποτε σημείο βρίσκονται μέσω του κινητού τους, μπορούν να δημοσιεύουν υλικό, να επικοινωνούν με τους "φίλους" τους, και να παρακολουθούν τη δραστηριότητά τους. Έτσι, η καθημερινότητα και οι κοινωνικές επαφές του ατόμου αλλάζουν "πρόσωπο", επεκτείνονται, εμπλουτίζονται και μεταφέρονται σε ένα διαφορετικό, "ιδεατό" επίπεδο.

Τα Ηλεκτρονικά Κοινωνικά Δίκτυα είναι ιδιαίτερα δημοφιλή ανάμεσα στους εφήβους και τους νέους γιατί καλύπτουν την ανάγκη της επικοινωνίας και της αυτοπροβολής, που είναι χαρακτηριστική της ηλικίας τους, εντατικότερα και με πολλαπλούς τρόπους. Μέσω μιας υπηρεσίας ηλεκτρονικού κοινωνικού δικτύου, οι νέοι αποκτούν ταυτότητα, φίλους, κύκλο γνωριμιών, συμμετοχή σε κοινότητες, τρόπο έκφρασης και όλα αυτά με εύκολο και απρόσκοπτο τρόπο, σπάζοντας τα γεωγραφικά και χρονικά σύνορα χωρίς να χρειαστεί να βγουν από το ίδιο το σπίτι τους.

Όμως η αλόγιστη χρήση ηλεκτρονικών κοινωνικών δικτύων ενέχει και κινδύνους, ιδιαίτερα για τους εφήβους, οι οποίοι συχνά δε μπορούν να αξιολογήσουν τη χρήση τους και να την αξιοποιήσουν χωρίς αρνητικές επιπτώσεις. Η έντονη συμμετοχή σε έναν ιδεατό κόσμο μπορεί να απομακρύνει το άτομο από τον πραγματικό κόσμο και να αλλοιώσει τη συμπεριφορά του. Η έκθεση της προσωπικής ζωής του εφήβου σε έναν απέραντο ηλεκτρονικό κόσμο μπορεί να αποβεί επικίνδυνη αν γίνει αντικείμενο εκμετάλλευσης και κακόβουλης αντιμετώπισης από τρίτους. Οι έφηβοι πρακτικά είναι απροστάτευτοι μπροστά σε μια κοινότητα εκατομμυρίων χρηστών, που μπορεί ακόμα και να παρουσιάζουν διαφορετική ταυτότητα από την πραγματική τους. Τα ηλεκτρονικά κοινωνικά δίκτυα, λόγω της ελευθερίας που παρέχει το Διαδίκτυο, μπορούν να αποτελέσουν πρόσφορο έδαφος για την άσκηση ενοχλητικής, παραβατικής, παράνομης ή ακόμα και εγκληματικής συμπεριφοράς από κακόβουλους χρήστες. Οι κίνδυνοι αυτοί είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αντιμετωπιστούν έγκαιρα, γιατί έχουν καταγραφεί ακόμα και περιπτώσεις αυτοκτονιών ως αποτέλεσμα της κακής χρήσης των κοινωνικών δικτύων.

Η ραγδαία διείσδυση της Πληροφορικής στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου και η ανάπτυξη "φαινομένων" όπως τα ηλεκτρονικά κοινωνικά δίκτυα, δημιουργούν την ανάγκη μελέτης των επιπτώσεών τους και διαρκούς ενημέρωσης των εφήβων, των γονιών και των εκπαιδευτικών, ώστε να προστατευτούν οι πρώτοι από πιθανούς κινδύνους.

Σκοπός της παρούσας ερευνητικής εργασίας με τίτλο "Έφηβοι, Διαδίκτυο και Ηλεκτρονικά Κοινωνικά Δίκτυα", είναι να απαντήσει σε ερωτήματα όπως:

- Τι είναι το Διαδίκτυο;
- Τι είναι τα Ηλεκτρονικά Κοινωνικά Δίκτυα;
- Πώς έχουν επηρεάσει τη ζωή μας και ειδικά τη ζωή των εφήβων οι εξελίξεις στις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών;
- Ποια είναι η σχέση των εφήβων με το Διαδίκτυο και τις υπηρεσίες του και πώς αυτές έχουν επηρεάσει τη ζωή τους;
- Ποια είναι η σχέση των εφήβων με τα ηλεκτρονικά Κοινωνικά Δίκτυα;
- Πώς επηρεάζει τη ζωή των εφήβων και την καθημερινότητά τους, η ενασχόλησή τους με ηλεκτρονικά Κοινωνικά Δίκτυα;

- Τι πρέπει να γνωρίζουν οι έφηβοι για να αξιοποιήσουν την τεχνολογία των Κοινωνικών Δικτύων με ασφάλεια και προς όφελός τους;

Τι είναι το Διαδίκτυο;

Τεχνικά, το **Διαδίκτυο** είναι ένα παγκόσμιο δίκτυό υπολογιστών που επιτρέπει την πρόσβαση σε μικρότερα δίκτυα υπολογιστών ή και μεμονωμένους υπολογιστές όλων των τύπων, που μπορεί να βρίσκονται σε οποιοδήποτε σημείο της γης. Για να επικοινωνήσουν όλοι αυτοί οι υπολογιστές μαζί χρησιμοποιούν ένα κοινό **πρωτόκολλο επικοινωνίας** το **TCP/IP** (Transmission Control Protocol/Internet Protocol). Το Διαδίκτυο είναι το δίκτυο των δικτύων, και αποτελείται από εκατομμύρια ιδιωτικά, δημόσια, ακαδημαϊκά, επιχειρηματικά και κυβερνητικά δίκτυα, τοπικής ή παγκόσμιας εμβέλειας, τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με διάφορες τεχνολογίες (ηλεκτρονικά, ασύρματα, οπτικά). Το Διαδίκτυο μεταφέρει ένα εκτεταμένο εύρος πηγών πληροφορίας και υπηρεσιών, όπως τα υπερκείμενα του Παγκόσμιου Ιστού και την υποδομή για την αποστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Ουσιαστικά, για το σύγχρονο άνθρωπο, το Διαδίκτυο είναι ένα ανοιχτό παράθυρο στον κόσμο, ένας χώρος που μπορεί να αποτελέσει αφετηρία έκφρασης και απογείωσης της φαντασίας. Επίσης είναι μια τεράστια βιβλιοθήκη, μια απέραντη βάση πληροφοριών. Το Διαδίκτυο μας αποδεσμεύει από τα όρια της γειτονιάς, της πόλης και της χώρας μας και μας επιτρέπει να “ταξιδέψουμε” παντού, να γνωρίσουμε ανθρώπους απ’ όλο τον κόσμο, να αποκτήσουμε χρήσιμες και ωφέλιμες πληροφορίες και γνώσεις. Το Διαδίκτυο μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε οποιαδήποτε χρονική στιγμή και από οποιοδήποτε σημείο, καθώς διημερεύει και διανυκτερεύει συνεχώς και βρίσκεται παντού.

Πως μπορούμε να συνδεθούμε στο Διαδίκτυο;

Για να συνδεθούμε στο Διαδίκτυο έχοντας έναν Η/Υ, θα πρέπει ο Η/Υ να έχει εγκατεστημένο το λογισμικό TCP/IP, το οποίο του εξασφαλίζει τη δυνατότητα “συνεννόησης” με τους υπόλοιπους υπολογιστές του Διαδικτύου. Στη συνέχεια μπορεί να γίνει σύνδεση απευθείας, δηλ. μέσω ενός τοπικού δικτύου, ή σύνδεση μέσω **modem** και τηλεφώνου. Γνωστές μέθοδοι πρόσβασης στο Διαδίκτυο είναι η **επιλογική τηλεφωνική (dial-up)** και η **Ευρυζωνική (Broadband)**. Η πιο συνηθισμένη ευρυζωνική σύνδεση που διατίθεται για τους Έλληνες χρήστες σε σπίτια αλλά και οργανισμούς σήμερα, είναι η σύνδεση **ADSL.** Η σύνδεση μέσω **Wi-Fi** παρέχει ασύρματη σύνδεση στο Διαδίκτυο. **Ασύρματα σημεία πρόσβασης (wireless hotspots)** τα οποία παρέχουν τέτοια πρόσβαση υπάρχουν εγκατεστημένα σε πολλούς δημόσιους χώρους, όπου κάποιος μπορεί να φέρει τις δικές του ασύρματες συσκευές π.χ. το φορητό Η/Υ του και να συνδεθεί στο Διαδίκτυο χρησιμοποιώντας μια ασύρματη κάρτα δικτύου. Επιπλέον μέσω των κινητών τηλεφώνων, είναι δυνατόν όποιος παρέχει τις κατάλληλες εφαρμογές ή διαθέτει κινητό τρίτης γενιάς μέσω των Wi-Fi, να συνδεθεί άμεσα και εύκολα στο Διαδίκτυο όποτε το θέλει. Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τους κυριότερους τρόπους σύνδεσης στο Διαδίκτυο, καθώς και τις ταχύτητες που προσφέρουν στους χρήστες.

Τεχνολογία	**Ταχύτητα σύνδεσης**
ADSL	24/1 Mbps
Wi-Fi	2.4GHz, δηλαδή έως 54 Mbps
Δορυφόρος	400 Kbps έως 192 Mbps (με μονόδρομη σύνδεση, δηλαδή το ειδικό δορυφορικό "πιάτο" και την ειδική κάρτα σύνδεσης του δέκτη με τον υπολογιστή) , 128 Kbps έως και 1 Mbps και για το downlink από 512 Kbps έως 2 Mbps (με αμφίδρομη δορυφορική σύνδεση)
Οπτικές Ίνες	100 Mbps

Τεχνολογίες σύνδεσης στο Διαδίκτυο

Με την είσοδο των ευρυζωνικών τεχνολογιών σύνδεσης στο Διαδίκτυο, η ταχύτητα αυξήθηκε σημαντικά και παράλληλα μειώθηκε το κόστος σε σύγκριση με την επιλογική τηλεφωνική σύνδεση, στην οποία ο χρήστης χρεώνονταν με τη μονάδα. Έτσι οι χρήστες του Διαδικτύου άρχισαν να το χρησιμοποιούν καθημερινά, για αρκετές ώρες την ημέρα, από το σπίτι, το γραφείο, το σχολείο ή ακόμα και στο δρόμο και να χρησιμοποιούν όλο και περισσότερες εφαρμογές, να ανταλλάσσουν όλο και περισσότερες πληροφορίες σε διάφορες μορφές, όπως εικόνες, ήχο και βίντεο. Οι υπηρεσίες του Διαδικτύου αναβαθμίστηκαν, εμπλουτίστηκαν και εξελίχθηκαν σε τέτοιο βαθμό, ώστε να αποτελούν έναν ολόκληρο ψηφιακό κόσμο με τεράστιες δυνατότητες.

Υπηρεσίες του Διαδικτύου

Οι κυριότερες υπηρεσίες του Διαδικτύου είναι το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (email), η συνομιλία (chat), η μεταφορά αρχείων (FTP) και ο Παγκόσμιος Ιστός (World Wide Web).

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο

Το **ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (email)** είναι ένας τρόπος επικοινωνίας μέσω του Διαδικτύου, με τον οποίο μπορούμε να στείλουμε κείμενο, έγγραφα ή αρχεία σε κάποιον ή κάποιους χρήστες δωρεάν σε οποιοδήποτε σημείο της γης. Το πρώτο βήμα είναι ο αποστολέας και ο παραλήπτης να έχουν διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, έτσι ώστε να μπορεί να σταλεί και να παραληφθεί το μηνύματα. Οι διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου έχουν τη μορφή name@domain. Ο καθένας μπορεί να αποκτήσει μια διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ένα ηλεκτρονικό γραμματοκιβώτιο, συμπληρώνοντας μια απλή online αίτηση σε κάποιον πάροχο ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email provider), όπως το gmail, hotmail, windowslive κλπ. Γνωρίζοντας τη διεύθυνση ενός άλλου χρήστη του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μπορεί κάποιος να δημιουργήσει έναν ηλεκτρονικό μήνυμα με ένα κατάλληλο πρόγραμμα, να συμπεριλάβει σε αυτό κείμενο, εικόνες ή άλλα έγγραφα και με ένα κλικ στην οθόνη του να το στείλει μέσα σε ελάχιστο χρόνο. Ο παραλήπτης του μηνύματος το λαμβάνει όταν ανοίξει το "γραμματοκιβώτιό" του.

Το πρώτο email στάλθηκε το 1971, όταν το Διαδίκτυο ήταν ακόμα πολύ περιορισμένο σε έκταση και χρήση και ονομάζονταν ARPANET.

Τα πλεονεκτήματα του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είναι ότι είναι μια υπηρεσία που συνήθως παρέχεται δωρεάν, κάνει δυνατή την επικοινωνία με τον οποιονδήποτε ανά πάσα στιγμή, είναι ταχύτατο και επιπλέον μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για την αποστολή ψηφιακών αρχείων όπως έγγραφα, φωτογραφίες, σχέδια κλπ.

Ανάμεσα στα μειονεκτήματα του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είναι ότι δεν υποστηρίζει πιο εξελιγμένους τρόπους επικοινωνίας όπως βιντεοκλήση ή ομιλία, αλλά μόνο γραπτό λόγο και ανταλλαγή αρχείων. Επίσης δεν είναι πάντα ασφαλές διότι όποιος γνωρίζει την ηλεκτρονική διεύθυνση κάποιου χρήστη μπορεί να του στείλει ένα μήνυμα το οποίο μπορεί να περιέχει κάποιο κίνδυνο, όπως έναν ιό Η/Υ. Επίσης οι χρήστες του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μπορεί να παρασυρθούν από ψεύτικα μηνύματα και μην έγκυρες ηλεκτρονικές διευθύνσεις, μέσω των οποίων να διαδίδονται ψέματα ή να γίνεται προσπάθειας εξαπάτησης τους.

Συνομιλία

Μια από τις πιο σημαντικές υπηρεσίες του Διαδικτύου είναι η **Συνομιλία (Chat)**. Η Συνομιλία είναι μία υπηρεσία στο Διαδίκτυο μέσω της οποίας οι άνθρωποι μπορούν να επικοινωνήσουν ταυτόχρονα και άμεσα με αλλά άτομα. Με τη χρήση του κατάλληλου προγράμματος, οι συνομιλούντες πληκτρολογούν το κείμενο στον υπολογιστή τους και αυτό μεταδίδεται άμεσα στον υπολογιστή του συνομιλητή και εμφανίζεται στην οθόνη του. Εκτός από κείμενο, μπορούν να συνομιλήσουν και με φωνή χρησιμοποιώντας ένα μικρόφωνο και ηχεία, ή ακόμα και με "ζωντανή" εικόνα, χρησιμοποιώντας κάμερα, μικρόφωνο και ηχεία.

Τα **δωμάτια συνομιλίας (chat rooms)**, είναι χώροι όπου συγκεντρώνονται πολλοί χρήστες ταυτόχρονα και συνομιλούν όλοι μαζί. Τα "λεγόμενα" του κάθε χρήστη μεταδίδονται σε όλους ταυτόχρονα, σαν να βρίσκονται όλοι μαζί στον ίδιο χώρο. Συχνά τα "δωμάτια" αυτά χρησιμοποιούνται από χρήστες με κοινά ενδιαφέροντα όπως τα παιχνίδια Η/Υ για να

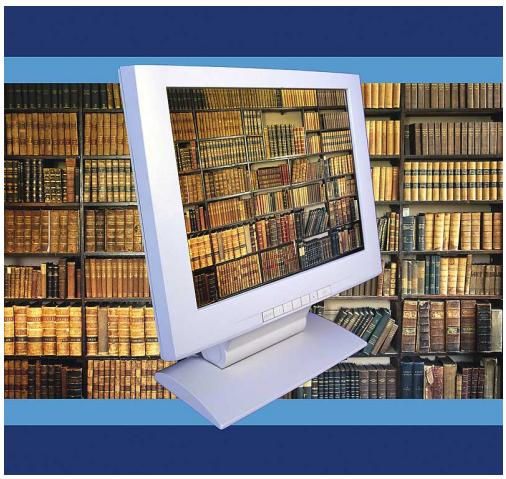
ανταλλάξουν πληροφορίες, ή από χρήστες που αναζητούν συντροφιά ακόμα και ανάμεσα σε αγνώστους.
Μερικά από τα πλεονεκτήματα της συνομιλίας είναι ότι οι χρήστες της μπορούν να επικοινωνούν άμεσα μεταξύ τους οποιαδήποτε χρονική στιγμή επιθυμούν με αποτέλεσμα να διευκολύνεται η επικοινωνία τους. Ακόμα μπορούν να κάνουν γνωριμίες, φίλους και φίλες και να διευρύνουν τους κοινωνικούς τους κύκλους. Η ανωνυμία και η προστασία της ιδιωτικής ζωής που επιτρέπονται από τα δωμάτια συνομιλίας επιτρέπει στους ανθρώπους να μιλούν πιο ελεύθερα και να δείξουν ακόμα και κρυφές πλευρές του εαυτού τους. Επιπλέον μπορούν να μιλήσουν για τα θέματα που τους απασχολούν, να ανταλλάξουν απόψεις και γενικά να περάσουν ευχάριστα τον χρόνο τους, αναπτύσσοντας την κοινωνικότητα τους.
Ωστόσο η συνομιλία μπορεί να επιφυλάσσει και μειονεκτήματα Πολλές φορές οι χρήστες που συνομιλούμε μας είναι άγνωστοι και δεν μπορούμε να γνωρίζουμε ποιοι πραγματικά είναι και ποιες είναι οι πραγματικές διαθέσεις τους, γι' αυτό πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί και ιδιαίτερα οι έφηβοι.

Ο Παγκόσμιος Ιστός

Ο **Παγκόσμιος Ιστός (World Wide Web)** είναι η τεράστια συλλογή δημόσιων ψηφιακών εγγράφων που βρίσκονται αποθηκευμένα σε υπολογιστές διάσπαρτους σε όλο τον κόσμο και προσπελαύνονται μέσω διευθύνσεων της μορφής http://..... Το όνομά του προέρχεται από τον ιστό (web) της αράχνης που αποτελείται από πολλά μικρά τμήματα που συνδέονται μεταξύ τους και εξαπλώνονται προς όλες τις κατευθύνσεις. Βασικό χαρακτηριστικό του Παγκόσμιου Ιστού, είναι ότι τα έγγραφα που βρίσκονται σε αυτόν, συνδέονται μεταξύ τους με **υπερ-συνδέσμους (hyperlinks)**. Έτσι ένα έγγραφο μπορεί να οδηγήσει αυτόν που το διαβάζει σε ένα άλλο - απομακρυσμένο - έγγραφο, εκείνο με τη σειρά του σε ένα τρίτο, κ.ο.κ. Έτσι τα έγγραφα του Παγκόσμιου Ιστού με τους υπερσυνδέσμους μεταξύ τους, σχηματίζουν ένα τεράστιο δίχτυ εγγράφων, στο οποίο ο άνθρωπος μπορεί να εισχωρήσει από οποιοδήποτε σημείο του και να φτάσει σε οποιοδήποτε σημείο του θέλει.
Αρκετοί άνθρωποι πιστεύουν ότι το Διαδίκτυο και ο Παγκόσμιος Ιστός ταυτίζονται. Στην πραγματικότητα όμως, ο Παγκόσμιος Ιστός είναι ένα μέρος του Διαδικτύου, το δημοφιλέστερο, μεγαλύτερο και σημαντικότερο.
Όταν μια συλλογή από ψηφιακά έγγραφα όπως κείμενα, εικόνες, ήχοι και βίντεο συνυπάρχουν στον Παγκόσμιο Ιστό σαν μία ενότητα, τότε λέμε ότι έχουμε μια **ιστοσελίδα (web page)**. Υπάρχουν πολλών ειδών ιστοσελίδες αποθηκευμένες σε διάφορους υπολογιστές ανά τον κόσμο. Πολλές ιστοσελίδες μαζί με το ίδιο θέμα και κάτω από την ίδια διεύθυνση http://.. αποτελούν έναν **ιστότοπο (web site ή site).** Όλες αυτές οι ιστοσελίδες και οι ιστότοποι μαζί αποτελούν τον Παγκόσμιο Ιστό.
Η δημοσίευση ιστοσελίδων στον Παγκόσμιο Ιστό είναι ελεύθερη για τον οποιονδήποτε. Σήμερα υπολογίζεται ότι βρίσκονται αναρτημένες στον Παγκόσμιο Ιστό περισσότερες από 45 δισεκατομμύρια ιστοσελίδες.
Μέσω του Παγκόσμιου Ιστού μπορούμε να αναζητήσουμε και να συλλέξουμε πληροφορίες για οποιοδήποτε θέμα μας ενδιαφέρει σαν να έχουμε στη διάθεσή μας μια απέραντη εγκυκλοπαίδεια που περιέχει πληροφορίες για τα πάντα και μπορεί να τις φέρει στην οθόνη μας σε δευτερόλεπτα.

Η εξάπλωση του Παγκόσμιου Ιστού οδήγησε στη δημιουργία εξειδικευμένων εφαρμογών, που δεν περιορίζονται μόνο στην παράθεση πληροφοριών. Μερικές μόνο από αυτές τις εφαρμογές είναι:

- Μηχανές αναζήτησης
- Κατάλογοι ιστοσελίδων
- Ηλεκτρονικοί κατάλογοι πληροφοριών
- Ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες
- Ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες
- Ηλεκτρονικά λεξικά
- Ηλεκτρονικές εφημερίδες
- Συλλογές φωτογραφιών και εικόνων
- Ταινιοθήκες, βιντεοθήκες, ηχοθήκες
- Ηλεκτρονικά καταστήματα
- Χώρους παιχνιδιών
- Χώρους συζήτησης και ανταλλαγής απόψεων (web chatrooms και forums)
- Χώρους ηλεκτρονικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και μάθησης
- Ηλεκτρονικά κοινωνικά δίκτυα

Οι μηχανές αναζήτησης δίνουν τη δυνατότητα γρήγορης και εύκολης ανεύρεσης πληροφορίας στον Παγκόσμιο Ιστό, με βάση λέξεις - κλειδιά από το θέμα που αναζητούν οι χρήστες. Τα αποτελέσματα της αναζήτησης παρουσιάζονται συνήθως σε μια λίστα και μπορεί να αποτελούνται από συνδέσμους σε άλλες ιστοσελίδες, εικόνες, πληροφορίες και άλλους τύπους αρχείων. Ορισμένες μηχανές αναζήτησης αναζητούν στοιχεία που είναι διαθέσιμα δεδομένα σε βάσεις δεδομένων ή ανοικτούς καταλόγους.

Οι κατάλογοι ιστοσελίδων ταξινομούν τις ιστοσελίδες ανά κατηγορία, υποκατηγορία κλπ, διευκολύνοντας έτσι την ανεύρεση πληροφορίας. Οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι συγκεντρώνουν διαφορών ειδών χρηστικές συνήθως πληροφορίες για συγκεκριμένα θέματα.

Οι ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες συγκεντρώνουν εκδοτικό υλικό σε ένα ψηφιακό χώρο, στον οποίο οι χρήστες μπορούν να περιηγηθούν ελεύθερα και να διαλέξουν το υλικό που τους ενδιαφέρει, για μεγάλη πληθώρα θεμάτων.

Οι ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες λειτουργούν όπως οι γνωστές τυπωμένες στο χαρτί εγκυκλοπαίδειες, με το τεράστιο πλεονέκτημα ότι μπορούν να έχουν απεριόριστο μέγεθος και συνδέσμους που παραπέμπουν άμεσα από το ένα λήμμα σε κάποιο σχετικό. Τα λεξικά διαθέτουν όχι μόνο τον ορισμό του λήμματος αλλά και ένα μεγάλο πλήθος από άλλα στοιχεία σχετικά με αυτό, όπως για παράδειγμα τον ήχο για την προφορά του. Οι ηλεκτρονικές εφημερίδες συγκεντρώνουν ειδήσεις, οι οποίες έχουν τη δυνατότητα να ενημερώνονται διαρκώς κατά τη διάρκεια της ημέρας και είναι δωρεάν.

Οι συλλογές εικόνων και φωτογραφιών είναι μια πολύ δημοφιλής κατηγορία εφαρμογών του Διαδικτύου, όπου ένας χρήστης ή οργανισμός μπορεί να δημοσιεύσει τις φωτογραφίες του και οι υπόλοιποι χρήστες να τις δουν, να τις σχολιάσουν και να τις “κατεβάσουν”. Παρόμοια λειτουργία έχουν και οι ταινιοθήκες, βιντεοθήκες και ηχοθήκες, στις οποίες οι χρήστες βρίσκουν άφθονο οπτικοακουστικό υλικό, ψυχαγωγικό, πληροφοριακό, εκπαιδευτικό κλπ.

Μια ιδιαίτερα δημοφιλής κατηγορία εφαρμογών του Διαδικτύου που έχει αναπτυχθεί τα τελευταία 5 χρόνια, είναι τα Ηλεκτρονικά Κοινωνικά Δίκτυα ή ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης στην οποία θα αναφερθούμε σε επόμενη ενότητα.

Ποια είναι όμως η πραγματικότητα στην Ελλάδα για τη χρήση του Διαδικτύου; Σε ποιο βαθμό έχει διεισδύσει το Διαδίκτυο στη ζωή των Ελλήνων; Τι συμπεριφορά εμφανίζουν οι Έλληνες χρήστες;

Στατιστικά χρήσης του Διαδικτύου στην Ελλάδα

Το “Παρατηρητήριο για την Ψηφιακή Ελλάδα” πραγματοποίησε ανάλυση και σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων της ετήσιας έρευνας για τη χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στα νοικοκυριά και τον πληθυσμό για το 2010 όπως δημοσιεύθηκαν από τη Eurostat. Σύμφωνα με αυτήν, σχεδόν ένα στα 2 ελληνικά νοικοκυριά διαθέτει σύνδεση στο Διαδίκτυο. Δυναμικότεροι χρήστες του διαδικτύου αναδεικνύονται οι άνδρες οι νέοι ηλικίας 16-24 ετών, τα άτομα υψηλού μορφωτικού επιπέδου και οι κάτοικοι των μεγάλων αστικών κέντρων. Η ηλικία παραμένει σημαντικός προσδιοριστικός παράγοντας της διείσδυσης του Διαδικτύου. Οι άνδρες συνεχίζουν να έχουν το προβάδισμα στη χρήση των νέων τεχνολογιών. Η Αττική εμφανίζει τα μεγαλύτερα ποσοστά διείσδυσης ενώ η κεντρική Ελλάδα τους υψηλότερους δείκτες ανάπτυξης.

Το “Παρατηρητήριο για την Ψηφιακή Ελλάδα” προχώρησε και στη δημοσίευση της 12ης εξαμηνιαίας αναφοράς για την Ευρυζωνικότητα. Η ευρυζωνική διείσδυση στην Ελλάδα ανέρχεται στα επίπεδα του 19.9% την 1η Ιανουαρίου 2011. Το συνολικό μέγεθος των σταθερών ευρυζωνικών συνδέσεων ανέρχεται σε 2.252.653 παρουσιάζοντας αύξηση κατά 17.5% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους και κατά 7% σε σχέση με το προηγούμενο εξάμηνο.

Όσον αφορά στο πως χρησιμοποιείται το Διαδίκτυο, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ποσοστά συνδιαλέξεων (chat), ψυχαγωγίας και ηλεκτρονικής μεταφοράς παιχνιδιών και μουσικής για τους αποφοίτους γυμνασίου και λυκείου (73,5% και 65,1%, αντίστοιχα). Σχετικά με το ηλεκτρονικό εμπόριο, πρόκειται για μια υπηρεσία πιο προσφιλή στους αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Πως έχει επηρεάσει τη ζωή μας το Διαδίκτυο;

Το Διαδίκτυο λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης της τεχνολογίας έχει εισαχθεί δυναμικά στη ζωή μας κι αυτό έχει ως συνέπεια την έντονη επιρροή της από αυτό. Μας προσφέρει άπλετη γνώση και οι πληροφορίες είναι προσβάσιμες στον κάθε χρήστη. Είναι διαδραστικό μέσο και μας επιτρέπει την επικοινωνία και την ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων. Μας προσφέρει πληθώρα επιλογών ενημέρωσης και μεγάλη ποικιλία θεμάτων. Η ώρα της ενημέρωσης έγκειται στην επιλογή μας ενώ μας παρέχει τη δυνατότητα για "ζωντανές" συνδέσεις με όλο τον κόσμο. Προσφέρει ταχύτητα και αμεσότητα ενημέρωσης.

Το γεγονός ότι λειτουργεί επί 24ώρου βάσεως επιτρέπει στο κάθε χρήστη τη χρήση του (Διαδίκτυο) στο χρόνο επιλογής του. Συνδυάζει εικόνα ήχο και γραπτό λόγο γεγονός που το κάνει ελκυστικό αλλά έχει και έντονο ψυχαγωγικό χαρακτήρα (π.χ. παιχνίδια, μουσική, βίντεο) προσδίδοντας έτσι στον κάθε χρήστη ώρες χαλάρωσης και διασκέδασης. Από την άλλη βέβαια η υπερβολική χρήση του διαδικτύου στις μέρες μας, οδηγεί συχνά στην απομόνωση και στην αποξένωση από το κοινωνικό περιβάλλον. Ελλοχεύει ο κίνδυνος της αλλοτρίωσης και του εθισμού, ιδιαίτερα σε παιδιά και σε εφήβους, αφού οι πληροφορίες που προβάλλονται δεν υπόκεινται πάντα σε έλεγχο και είναι συχνά αναξιόπιστες. Ακόμα, οι κίνδυνοι που συνεπάγεται η χρήση του (ιοί, απάτες, κλοπές) δημιουργούν επιφυλάξεις.

Η χρήση του Διαδικτύου έχει επηρεάσει δυναμικά την ζωή μας σε ποικίλους τομείς. Πιο συγκεκριμένα:

- **Την ψυχαγωγία.**

Το Διαδίκτυο προσφέρει στον καθένα άπλετες ώρες διασκέδασης και ψυχαγωγίας μέσω των παιχνιδιών, των τραγουδιών, των ταινιών και των κοινωνικών δικτύων.

Τα παιχνίδια που μπορεί να βρει κανείς στο Διαδίκτυο είναι ως επί το πλείστον δωρεάν, είναι όλων των ειδών και για όλα τα γούστα. Μπορεί κανείς να τα κατεβάσει ή να παίξει online,

μόνος του ή μαζί με άλλους χρήστες. Υπάρχουν ολόκληρες κοινότητες χρηστών με κοινό ενδιαφέρον τα παιχνίδια, που επικοινωνούν μεταξύ τους καθημερινά.
Όμως, η ευκολία πρόσβασης και η πληθώρα των παιχνιδιών που είναι διαθέσιμα δωρεάν στο Διαδίκτυο, συχνά παρασύρουν τα παιδιά και τους εφήβους στο να περνούν πολλές ώρες στον υπολογιστή τους, βγάζοντας έτσι από τη ζωή τους το πραγματικό παιχνίδι, στην αυλή, στην αλάνα, ή στο γήπεδο. Οι γονείς αισθάνονται ασφάλεια επειδή τα παιδιά τους βρίσκονται μέσα στο σπίτι και δεν αντιλαμβάνονται τους σοβαρούς κινδύνους που μπορεί να εγκυμονεί μια τέτοια κατάσταση για τα παιδιά: έλλειψη σωματικής άσκησης, παθήσεις των ματιών, έλλειψη συγκέντρωσης στο σχολείο, διαταραχή του ύπνου, απομόνωση, εθισμός, εξάρτηση κ.ά.
Τα τραγούδια και οι ταινίες “ανεβαίνουν” πλέον στο Διαδίκτυο σχεδόν μόλις κυκλοφορήσουν και οι άνθρωποι ενημερώνονται και τα “βλέπουν” δωρεάν από κει, χωρίς να χρειαστεί να τα αναζητήσουν στο εμπόριο. Μπορεί κανείς να κατεβάσει τραγούδια και ταινίες που άλλοτε δε θα είχε τη δυνατότητα να ακούσει και να δει. Μπορεί να αναζητήσει και να βρει οτιδήποτε επιθυμεί. Το Διαδίκτυο μπορεί να ικανοποιήσει όλα τα γούστα στον τομέα της ψυχαγωγίας.
Επίσης το Διαδίκτυο τείνει να αντικαταστήσει την τηλεόραση. Είναι γεγονός ότι προσφέρει πλέον πλουσιότερο ψυχαγωγικό υλικό από αυτήν, στο οποίο μπορούμε να έχουμε πρόσβαση 24 ώρες το 24ωρο και το σημαντικότερο, να επιλέξουμε αυτό που θέλουμε να δούμε ανά πάσα στιγμή. Όμως ενώ η τηλεόραση μάζευε την οικογένεια γύρω της, το Διαδίκτυο προσφέρει ατομική ψυχαγωγία, απομονώνοντας έτσι το θεατή.
Ένα άλλο είδος ψυχαγωγίας που είναι πλέον πολύ δημοφιλές στο Διαδίκτυο, είναι οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης, όπου οι χρήστες μπορούν να παρακολουθούν τη ζωή των άλλων καθημερινά.

- **Τον κοινωνικό τομέα**.

Το Διαδίκτυο έχει διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο. Μπορούμε πλέον να επικοινωνήσουμε ανά πάσα στιγμή με φίλους, συγγενείς και γνωστούς οπουδήποτε και αν βρίσκονται στη γη, ακόμα και με ζωντανή εικόνα και ήχο. Έτσι μπορούμε να διατηρήσουμε τις σχέσεις μας, ακόμα και όταν η γεωγραφική απόσταση είναι μεγάλη. Η αλληλογραφία έχει γίνει ηλεκτρονική και το τηλέφωνο έχει γίνει βιντεοκλήση, χωρίς κόστος, όλο το 24ωρο και με μεγάλη ευκολία. Τα κοινωνικά δίκτυα είναι “μέρη” όπου μπορούμε να συναντούμε τους φίλους και τους γνωστούς μας και να τους “μιλάμε” ή να μαθαίνουμε τα νέα τους χωρίς να χρειάζεται να φύγουμε από το σπίτι μας. Αυτό όμως έχει και το μειονέκτημα ότι οι σχέσεις στηρίζονται όλο και πιο πολύ στο μη πραγματικό, στο “ιδεατό”, χάνοντας έτσι την αμεσότητα της επαφής πρόσωπο με πρόσωπο.

- **Τον επαγγελματικό τομέα.**

Το Διαδίκτυο έχει κάνει πιο εύκολη την εργασία με διάφορα μέσα όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, με τις εφαρμογές αυτοματισμού γραφείου, με την ταχύτερη και αμεσότερη επικοινωνία με τους πελάτες και τους προμηθευτές, μέσω της διαφήμισης και προώθησης - πώλησης προϊόντων ακόμα και μέσω της εργασίας από απόσταση.

- **Την εκπαίδευση.**

Η άπλετη πληροφόρηση που προσφέρει το Διαδίκτυο, καθιστά ικανούς τους μαθητές να εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους απλά με ένα κλικ, επιδρώντας με αυτό τον τρόπο θετικά και στις επιδόσεις τους στο σχολείο. Η δουλειά των καθηγητών έχει γίνει αρκετά πιο εύκολη αλλά ταυτόχρονα και πιο ψυχαγωγική και ευχάριστη για τους μαθητές. Μαθητές που δεν έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν μαθήματα στο σχολείο, για λόγους υγείας ή γεωγραφικής απομόνωσης, μπορούν πλέον να ωφεληθούν από την τηλεκπαίδευση και να μορφωθούν από το σπίτι τους.

- **Έφηβοι και Διαδίκτυο.**

Τα παιδιά και οι έφηβοι είναι δεινοί χρήστες του Διαδικτύου και το χρησιμοποιούν με πολλούς τρόπους: παίζουν παιχνίδια, ψάχνουν για μουσική, ταινίες και βίντεο, ενημερώνονται άμεσα για όλα τα θέματα που τους ενδιαφέρουν, “συναντιώνται” και “συνομιλούν” με τους φίλους τους, προβάλλουν τον εαυτό τους, αντλούν πληροφορίες σχετικές με τα μαθήματα και μαθαίνουν από αυτό.

Είναι σαφές πως το Διαδίκτυο έχει γίνει πλέον αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας των εφήβων με αποτέλεσμα να επιδρά σε αυτούς όχι μόνο ευεργετικά αλλά και αρνητικά. Μπορεί να οδηγήσει στον εθισμό και στην εξάρτηση, αν η ενασχόληση με αυτό είναι αλόγιστη. Έχει μετατρέψει τον ελεύθερο χρόνο σε χρόνο μπροστά στον υπολογιστή, απομακρύνοντας έτσι τα παιδιά από άλλες δημιουργικές ασχολίες. Μπορεί να φέρει αποξένωση μέσα στην ίδια την οικογένεια, εφόσον τα παιδιά απομονώνονται με τον υπολογιστή τους. Έχει αλλάξει τις σχέσεις σε "ιδεατές", αφαιρώντας την αμεσότητα της ζωντανής επαφής. Μπορεί να οδηγήσει σε υπερπληροφόρηση και χρήση αναξιόπιστων πηγών πληροφορίας. Επίσης μπορεί να εκθέσει τα παιδιά και τους εφήβους σε ένα μεγάλο πλήθος κινδύνων που προκύπτουν από την παγκοσμιοποίηση της επικοινωνίας, την κακόβουλη χρήση του Διαδικτύου από τρίτους και την προσπάθεια εκμετάλλευσης της παιδικής αθωότητας.
Για παράδειγμα, μπορεί να έχει γεμίσει τον ελεύθερο τους χρόνο με άπλετες διαδικτυακές δραστηριότητες όπως είναι τα παιχνίδια και η μουσική, αλλά από την άλλη τους αποξενώνει από το κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον, από τις πραγματικές χαρές της ζωής, έχοντας τους προσκολλημένους σε μια άψυχη οθόνη. Τους προσφέρει την δυνατότητα να κάνουν καινούριες γνωριμίες και φιλίες, όχι όμως τις περισσότερες φορές πραγματικές, πράγμα που οδηγεί στο να έχουν περισσότερους διαδικτυακούς φίλους παρά πραγματικούς. Τους προσφέρει μεν πληροφόρηση και γνώση σε πολλαπλά θέματα, διευκολύνοντας έτσι την εκπαίδευση τους αλλά ταυτόχρονα και παραπληροφόρηση. Τέλος διαταράσσει τις σχέσεις μέσα στο σπίτι, απομακρύνοντας και παγιώνοντας τις σχέσεις μεταξύ γονέων και παιδιών αφού τα παιδιά θεωρούν καλύτερη την συντροφιά του υπολογιστή από ότι αυτή των γονέων.

Κίνδυνοι από τη χρήση του Διαδικτύου

Παρόλο που το Διαδίκτυο παρέχει απεριόριστες δυνατότητες και ευκαιρίες για ενημέρωση, πληροφόρηση, επικοινωνία, έκφραση, μάθηση, εκπαίδευση, κοινωνικοποίηση, πολιτικοποίηση, κλπ, δυστυχώς κρύβει και κινδύνους οι οποίοι έχουν αποδειχθεί ιδιαίτερα σημαντικοί. Οι χρήστες τους μπορεί να πέσουν θύματα ηλεκτρονικού εγκλήματος και εξαπάτησης όπως η κλοπή προσωπικών δεδομένων, η παρενόχληση, η δημόσια έκθεση ή ο δημόσιος εξευτελισμός, η παραπλάνηση, ο εκβιασμός, η πώληση παράνομων ουσιών, η προβολή παράνομου υλικού, ο εθισμός και η εξάρτηση, η αποξένωση, η αλλοτροίωση κ.ά.
Οι κίνδυνοι αυτοί κάνουν ιδιαίτερα ευάλωτους τους εφήβους, οι οποίοι συχνά δεν έχουν τρόπο να τους αξιολογήσουν και να προστατεύσουν έγκαιρα τον εαυτό τους. Στόχος αυτής της εργασίας μεταξύ άλλων είναι να επισημάνει κάποιους από τους κινδύνους και να ενημερώσει τους εφήβους για τις συνέπειες αλλά και τον τρόπο αντιμετώπισής τους.

Ασφάλεια στο Διαδίκτυο

Από το Διαδίκτυο συχνά πηγάζουν κίνδυνοι που απειλούν την ασφάλεια των χρηστών και συγκεκριμένα:

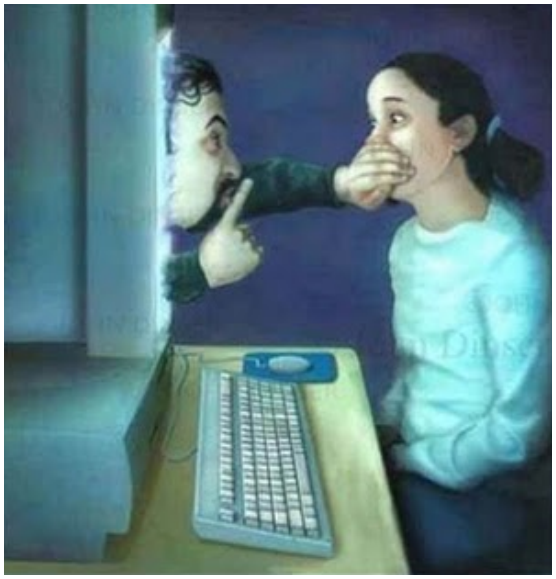
- Το ηλεκτρονικό έγκλημα
- Η παρενόχληση
- Η απειλή της ασφάλειας των προσωπικών δεδομένων
- Ο εθισμός και η εξάρτηση
- Η παραπληροφόρηση

Το έγκλημα έχει μετατραπεί από παραδοσιακό σε ηλεκτρονικό και μάλιστα με πολύ μεγαλύτερο αριθμό επίδοξων εγκληματιών και τρόπων εξαπάτησης, αλλά και επίδοξων θυμάτων, απ' ότι στον πραγματικό κόσμο. Το ηλεκτρονικό έγκλημα περιλαμβάνει την

εξαπάτηση και κλοπή χρημάτων, την πώληση παράνομων ουσιών και το εμπόριο σάρκας και πορνογραφικού υλικού, την παιδική πορνογραφία, τον παράνομο τζόγο κλπ. Για την απειλή ζωής μέσω του διαδικτύου ο εισαγγελέας δεν μπορεί να διατάξει άρση απορρήτου των επικοινωνιών λόγο του ότι η Ελληνική νομοθεσία δεν συμβαδίζει με την διεθνή, παρά το γεγονός ότι καθημερινώς καταγράφονται δεκάδες καταγγελίες, κυρίως στην κοινωνική ομάδα των παιδιών - εφήβων. Μπορεί να γίνει άρση απορρήτου των επικοινωνιών μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες δεν είναι μέσα ούτε η απειλή ζωής, ούτε ο βιασμός, ούτε η παρενόχληση (Cyber Bullying). Είναι,λοιπόν μεγάλης σπουδαιότητας να υπάρξει νομοθεσία για τα παραπάνω.

Ο εθισμός στο Διαδίκτυο είναι μια συμπεριφορά παθολογική που προκαλεί σημαντικά προβλήματα υγείας. Είναι γνωστό εξάλλου το ότι τα παιδιά από πρώιμη νεαρή ηλικία “σερφάρουν” στο Διαδίκτυο βάζοντας την ζωή τους σε κίνδυνο. Σύμφωνα με έρευνες τα αγόρια κατέχουν μεγαλύτερα ποσοστά εθισμού από τα κορίτσια και κυρίως κατά την διάρκεια της εφηβείας, οπότε το Διαδίκτυο είναι περισσότερο ελκυστικό διότι το κέντρο των συναισθημάτων υπερτερεί από την κοινή λογική στους εφήβους που είναι ο πιο ευάλωτος πληθυσμός σε κάθε είδους εξάρτηση. Οι παράγοντες που οδηγούν στην παθολογική χρήση του διαδικτύου ποικίλουν. Φορείς που μπορούν να συνεισφέρουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος, είναι αρχικά η οικογένεια, έπειτα το σχολείο, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και η πολιτεία. Για αυτό ακριβώς τον λόγο έχουν δημιουργηθεί και Ευρωπαϊκές οργανώσεις όπου οι γονείς μπορούν να απευθυνθούν για βοήθεια. Ένα από τα κύρια μελήματα της πολιτείας πρέπει να είναι η ενημέρωση του κόσμου για τις προοπτικές του διαδικτύου και τους κινδύνους του.

Παρενόχληση

Είναι πολύ πιθανόν θα έχει τύχει σε εσάς ή τους φίλους σας να έχετε δεχθεί ένα απειλητικό ή προσβλητικό μήνυμα, ή να δείτε μια παραλλαγμένη φωτογραφία σας online . Μπορεί ακόμα να σας έχουν υποκλέψει τους κωδικούς για το προφίλ σας ή να έχουν φτιάξει ψεύτικο προφίλ για να διαδώσουν φήμες εις βάρος σας. Μπορεί ακόμα η παρενόχληση μέσω του Διαδικτύου να είναι σεξουαλική. Όλα τα παραπάνω είναι περιστατικά ηλεκτρονικής παρενόχλησης (cyber bullying) και όσο αστεία και αν είναι για αυτόν που έκανε τις ενέργειες ή για τα άτομα που είδαν πχ. μια παραλλαγμένη φωτογραφία ή ένα “αστείο” βίντεο, δε φαίνονται καθόλου χιουμοριστικά σε αυτούς που εξευτελίζονται ή περιθωριοποιούνται λόγω των ενεργειών αυτών. Για να αποφευχθούν τέτοιες περιπτώσεις πρέπει ο καθένας από μας να κάνει σωστή χρήση του διαδικτύου.

Αξιοπιστία πληροφοριών

Η αξιοπιστία των Πληροφοριών στο Διαδίκτυο είναι πολλές φορές αμφισβητήσιμη. Η wikipedia για παράδειγμα είναι μια ανοιχτή εγκυκλοπαίδεια στην οποία τα λήμματα μπορούν

να επεξεργαστούν από τον οποιοδήποτε και κατά συνέπεια οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτά να μην είναι έγκυρες.
Στη σημερινή εποχή, η δημοσίευση ενός άρθρου στο Διαδίκτυο είναι απλή υπόθεση και μπορεί να το κάνει ο καθένας. Το αποτέλεσμα είναι ότι η πληροφορία μπορεί να περιέχει ανακρίβειες συνήθως εσκεμμένα. Για την αντιμετώπιση αυτού του είδους της παραπληροφόρησης, πρέπει κάποιος να χρησιμοποιεί παραπάνω από μια ιστοσελίδα ώστε να τις συγκρίνει για να σιγουρευτεί για την αξιοπιστία τους. Ακόμα, πρέπει να επσικέπτεται αξιόπιστες ιστοσελίδες που του έχουν προτείνει οι γνωστοί του.

Ηλεκτρονικές Απάτες

Το **Pharming** είναι μια μορφή απάτης της ηλεκτρονικής διεύθυνσης (domain name) που έχει ως αποτέλεσμα να πιστεύουν οι χρήστες ότι βρίσκονται σε μια γνήσια ιστοσελίδα με το σωστό URL. Ωστόσο, στην πραγματικότητα έχουν παραπεμφθεί σε μια ψεύτικη, η οποία όμως μοιάζει πανομοιότυπη με τη γνήσια.
Εκμεταλλευόμενοι κάποια κενά στην ασφάλεια μιας ιστοσελίδας στην οποία οι χρήστες μπαίνουν για να πραγματοποιήσουν διάφορες συναλλαγές, οι απατεώνες καταφέρνουν να εκτρέψουν την ροή των επισκεπτών σε άλλο ιστοχώρο, όπου τα στοιχεία των συναλλαγών που καταχωρούνται χρησιμοποιούνται για την οικονομική εξαπάτηση των επισκεπτών.

Τέτοιου είδους εκτροπή δεν μπορεί να γίνει σε ιστοσελίδες που χρησιμοποιούν το πρωτόκολλο **SSL**. Για να διαπιστώσει κανείς αν οι συναλλαγές που κάνει είναι ασφαλείς, πρέπει να ελέγξει αν στο πεδίο της διεύθυνσης υπάρχει η ένδειξη https:// αντί για το συμβατικό http://.
Σε γενικές γραμμές οι απάτες που είναι γνωστές με τον όρο **«scam»** αφορούν κάποια συναλλαγή που για να ολοκληρωθεί χρειάζεται κάποια χρήματα από το υποψήφιο θύμα - παραλήπτη του παραπλανητικού μηνύματος. Ωστόσο, το θύμα δεν παραλαμβάνει ποτέ τα προσφερόμενα ανταλλάγματα.

Για να αντιμετωπίσουν τις ηλεκτρονικές απάτες, οι χρήστες θα πρέπει να είναι βέβαιοι ότι ο υπολογιστής τους δεν έχει προσβληθεί από κακόβουλο λογισμικό όπως για παράδειγμα από «**Δούρειο Ίππο**» που καταγράφει τα προσωπικά δεδομένα που καταχωρούνται σε φόρμες του Διαδικτύου. Θα πρέπει να ενημερωθούν για τους τρόπους προστασίας από τέτοιου είδους λογισμικό και να προμηθευτούν λογισμικό **Antivirus**. Επίσης, ένας τρόπος προστασίας είναι η εγκατάσταση φίλτρου ανεπιθύμητης αλληλογραφίας. Αν ωστόσο κάποιο e-mail από άγνωστο αποστολέα φτάσει στα εισερχόμενα, δεν πρέπει οι χρήστες να πατάνε ποτέ τους συνδέσμους που περιέχονται σε αυτό, αλλά να σβήσουν αμέσως αυτό το e-mail.

Κανένας οργανισμός, και καμία αξιόπιστη εταιρία ή τράπεζα δεν θα επικοινωνούσε μαζί τους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για ζητήματα που αφορούν προσωπικούς κωδικούς, προσωπικά τους δεδομένα ή λογαριασμούς τους. Θα πρέπει να θυμούνται ότι οι συναλλαγές τέτοιου τύπου εκτελούνται αυστηρώς σε προσωπικό επίπεδο και με την προσωπική τους παρουσία. Αν λάβουν ένα τέτοιο μήνυμα, καλό είναι να απευθυνθούν στον οργανισμό ή στην εξυπηρέτηση πελατών της εταιρίας ή της τράπεζας για να τους ενημερώσουν.

- Πριν καταχωρήσουν τα στοιχεία ενός λογαριασμού τους στο Διαδίκτυο πρέπει να βεβαιωθουν πρώτα ότι βρίσκονται στην επίσημη ιστοσελίδα της εταιρίας, ότι στο κάτω μέρος του browser υπάρχει ένα λουκετάκι και ότι η διεύθυνση αρχίζει με https://. Για αυτό καλό είναι να πληκτρολογούν αυτοί τη διεύθυνση της ιστοσελίδας που θέλουν να επισκεφθούν στον browser τους.
- Δεν πρέπει να κλικ-άρουν με το ποντίκι τους σε διευθύνσεις ιστοχώρων που τους δίνονται σε ύποπτα emails ή σε emails που δεν αναμένουν (ακόμα και εάν προέρχονται από άτομα που γνωρίζουν), γιατί ενδέχεται να τους κατευθύνουν σε εικονικές ιστοσελίδες που μοιάζουν με την πρωτότυπη ενός οργανισμούς, μιας εταιρείας ή μιας τράπεζας, από όπου απατεώνες θα προσπαθήσουν να τους αποσπάσουν προσωπικά δεδομένα. Για αυτό, όπως αναφέραμε και παραπάνω, πρέπει να γράφουν πάντα από μόνοι τους την ηλεκτρονική διεύθυνση στον browser.
- Να αποφύγουν να κάνουν ηλεκτρονικές συναλλαγές από υπολογιστές τρίτων ή δημόσια προσβάσιμους (π.χ.από Διαδίκτυο καφέ). Επίσης, αν παραπάνω από ένας χρήστης έχει πρόσβαση στον υπολογιστή τους, καλό θα ήταν να απενεργοποιήσουν τη δυνατότητα απομνημόνευσης κωδικών του browser τους.
- Πρέπει να φυλάξουν τους κωδικούς τους σε ασφαλές μέρος. Δεν πρέπει να χρησιμοποιούν για κωδικό ονόματα, ημερομηνίες γέννησης, επετείων κλπ. που εύκολα μπορεί να μαντέψει κανείς.

Ηλεκτρονικά Κοινωνικά Δίκτυα

Κοινωνική δικτύωση είναι η συγκέντρωση ή συμμετοχή των ατόμων σε συγκεκριμένες ομάδες, όπως για παράδειγμα οι αγροτικές κοινότητες, οι γειτονιές, οι χώροι εργασίας, τα

πανεπιστήμια και τα σχολεία. Ο άνθρωπος επειδή είναι κοινωνικό ον, είχε πάντα την επιθυμία να αναπτύσσει σχέσεις, φιλικές, συγγενικές, ερωτικές ή επαγγελματικές. Δεν μπορεί να ζήσει χωρίς επικοινωνία με άλλα άτομα, αφού μέσα από την αλληλεπίδρασή του με αυτά αποκτά υπόσταση, καλύπτει βασικές του ανάγκες, ανταλλάσσει ιδέες και απόψεις και γίνεται σοφότερος. Ένα **κοινωνικό δίκτυο** επομένως, είναι μια κοινωνική δομή που αποτελείται από άτομα τα οποία συνδέονται ή δεσμεύονται μεταξύ τους με έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους τύπους αλληλεξάρτησης όπως η φιλία, η συγγένεια, τα κοινά ενδιαφέροντα, οι οικονομικές συναλλαγές κλπ. Δεν είναι ίσως υπερβολή να ισχυριστούμε ότι τα θέματα και τα ενδιαφέροντα των κοινωνικών δικτύων είναι τόσο ποικίλα και πλούσια όσο η ιστορία του κόσμου μας.

Παράλληλα, η μεγάλη ανάπτυξη της τεχνολογίας έχει οδηγήσει στη δημιουργία ψηφιακών συστημάτων ευρείας χρήσης, όπως οι υπολογιστές και το Διαδίκτυο, στα οποία μπορεί να έχει πρόσβαση ο καθένας. Το Διαδίκτυο έχει εξελιχθεί σε ένα πολύ ισχυρό μέσο από το οποίο μπορούμε να βρούμε ό,τι πληροφορία θέλουμε, να ψυχαγωγηθούμε, να επικοινωνήσουμε με ανθρώπους σε όλο τον κόσμο, γνωστούς ή άγνωστους, και να ανταλλάξουμε ιδέες και απόψεις. Έτσι, η κοινωνική δικτύωση σήμερα είναι ιδιαίτερα δημοφιλής στην online μορφή της, δηλαδή σε απευθείας σύνδεση στο Διαδίκτυο, όπου τα κοινωνικά δίκτυα ονομάζονται **ηλεκτρονικά κοινωνικά δίκτυα**. Αυτό συμβαίνει διότι το Διαδίκτυο είναι γεμάτο με εκατομμύρια άτομα που επιθυμούν να γνωρίσουν άλλους ανθρώπους, να αναπτύξουν φιλίες ή επαγγελματικές συμμαχίες, να αναζητήσουν εργασία, να σχηματίσουν ομάδες και να μοιράζονται από πρώτο χέρι πληροφορίες και εμπειρίες σχετικά με τα χόμπι και τα ενδιαφέροντά τους.

Όταν πρόκειται για online κοινωνική δικτύωση, χρησιμοποιούνται ιστοσελίδες γνωστές ως **ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης**. Οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης λειτουργούν ως online κοινότητες των χρηστών Διαδικτύου. Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά κάθε ιστότοπου, τα μέλη της online κοινότητας έχουν κοινά ενδιαφέροντα όπως κάποιο χόμπι, τη θρησκεία ή την πολιτική. Η εγγραφή και πρόσβαση σε έναν ιστότοπο κοινωνικής δικτύωσης παρέχει στα μέλη του άμεση και συνεχή κοινωνικοποίηση Αυτή η κοινωνικοποίηση μπορεί να περιλαμβάνει την ανάγνωση του προφίλ των άλλων μελών και συχνά και την επικοινωνία μαζί του.

Οι χρήστες των κοινωνικών δικτύων συνδέονται μεταξύ τους αναπτύσσοντας σχέσεις και εκθέτουν τον εαυτό τους και την προσωπική τους ζωή, συχνά και σε αγνώστους. Πολλοί άνθρωποι, οι οποίοι παλαιότερα δεν έκαναν χρήση υπολογιστών, τώρα έχουν εθιστεί σε αυτούς με σκοπό τη χρήση κοινωνικών δικτύων και ειδικότερα του facebook. Όμως οι νέες σχέσεις και φιλίες που αναπτύσσονται μέσω των κοινωνικών δικτύων δεν είναι εντελώς αθώες. Αντιθέτως μπορεί να αποδειχθούν επικίνδυνες. Υπάρχουν άτομα που έχουν πέσει θύματα εκμετάλλευσης ή βίας μέσω των κοινωνικών δικτύων, έχουν αποκτήσει εξάρτηση από αυτά ή προβάλλουν τον εαυτό τους σαν κάτι που στην πραγματικότητα δεν είναι.

Οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης ή ηλεκτρονικά κοινωνικά δίκτυα, έκαναν την εμφάνισή τους το 2002 με το Friendster. Οι ιστοσελίδες αυτές επιτρέπουν στα άτομα να παρουσιάσουν τους εαυτούς τους, να αναπτύξουν την κοινωνική τους δικτύωση, καθώς και να δημιουργήσουν ή να διατηρήσουν συνδέσεις με άλλους χρήστες. Η ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης όμως που ξεχώρισε ανάμεσα στις άλλες είναι το facebook. Με περισσότερους από 800.000.000 χρήστες σήμερα, το facebook είναι αναμφισβήτητα η δημοφιλέστερη ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης. Άλλα γνωστά κοινωνικά δίκτυα είναι τα Youtube, Myspace, Twiiter, LinkedIn, Google+ κτλ.

Στους παρακάτω πίνακες, συνοψίζουμε τα βασικά χαρακτηριστικά των δημοφιλέστερων κοινωνικών δικτύων που επιλέξαμε και μελετήσαμε στην συγκεκριμένη εργασία:

Κοινωνικό Δίκτυο	**Λογότυπο**	**Έτος**	**Σκοπός**	**Αριθμός χρηστών**

		ίδρυσης		παγκοσμίως
My space www.myspace.com		2003	Κοινωνική δικτύωση	30.000.000
Skype www.skype.com		2003	κλήσεις σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου, σε οποιοδήποτε δίκτυο τηλεφωνίας, σταθερής και κινητής, με χαμηλές χρεώσεις	663.000.000
Facebook www.facebook.com		2004	Κοινωνική δικτύωση	845.000.000
Youtube www.youtube.com		2005	Δημοσίευση και διαμοίραση βίντεο	100.000.000
Twitter www.twitter.com		2006	Κοινωνική δικτύωση και μικροδημοσίευση	> 300.000.000
Google+ www.google.com		2011	Κοινωνική δικτύωση και ενοποίηση ταυτοτήτων	> 90.000.000

Βασικά χαρακτηριστικά των δημοφιλέστερων κοινωνικών δικτύων

	Στοιχεία εγγραφής	**Στοιχεία προφίλ**
myspace.com a place for friends	Ονοματεπώνυμο, ηλικία, φύλο, ηλεκτρονική διεύθυνση	Φωτογραφία, Ημερομηνία γέννησης, Σπουδές, Επάγγελμα, Ενδιαφέροντα, Προσωπική κατάσταση (ελεύθερος/δεσμευμένος κλπ)
skype	Ονοματεπώνυμο, Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο	Φωτογραφία, Βίντεο, Κινητό τηλέφωνο, τηλέφωνο οικίας, τηλέφωνο εργασίας, διεύθυνση, Ημερομηνία γέννησης, ιστοσελίδα, επαφές, γλώσσα
facebook	Ονοματεπώνυμο, ηλικία, φύλο, ηλεκτρονική διεύθυνση	Φωτογραφία, Ημερομηνία γέννησης, Σπουδές, Επάγγελμα, Ενδιαφέροντα, Προσωπική κατάσταση (ελεύθερος/δεσμευμένος κλπ)
YouTube	Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο, Γενέθλια, Τοποθεσία Διαμονής	Φωτογραφία, όνομα, επώνυμο, κατάσταση σχέσης, πόλη καταγωγής,ενδιαφέροντα, θέσεις εργασίας, εκπαίδευση.

twitter	Ονοματεπώνυμο, Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο	Φωτογραφία, τοποθεσία, ιστοσελίδα, βιογραφικό
Google+	Ονοματεπώνυμο, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, γενέθλια, φύλο, κινητό	Φωτογραφίες, Βίντεο, Λόγοι υπερηφάνειας, Επάγγελμα, απασχόληση, Εκπαίδευση, τόποι διαμονής, οικία, εργασία, σχέση, ενδιαφέροντα, φύλο,

Στοιχεία εγγραφής και στοιχεία προφίλ των δημοφιλέστερων κοινωνικών δικτύων

Ιδιαίτερη αναφορά αξίζει να γίνει στον ιστότοπο κοινωνικής δικτύωσης Facebook, ο οποίος αποτελεί φαινόμενο, εφόσον συγκεντρώνει περισσότερους από 800 εκατομμύρια χρήστες απ' όλο τον κόσμο και είναι πολύ δημοφιλής ανάμεσα στους εφήβους.

Facebook

Ιδρυτής του facebook είναι ο Mark Zuckerberk. Αρχικός σκοπός του ήταν όπως έλεγε να βρει παλιούς συμμαθητές του. Σε τέσσερα χρόνια οι χρήστες του facebook έφτασαν το μισό εκατομμύριο και σήμερα αξίζει μισό εκατομμύριο δολάρια. Δεν είναι θρησκεία, είναι όμως ένα ισχυρό εργαλείο που τις περισσότερες φορές δεν μπορεί να αξιολογήσει ο χρήστης. Είναι κομμάτι της ίδιας της κοινωνίας που διαμορφώνει σχέσεις κοινωνικές αλλά και προσωπικές. Στο facebook υπάρχουν όλα τα στοιχεία μιας χαλαρής επικοινωνίας συνδυασμένης με την διασκέδαση. Λόγου χάρη , μπορείς εύκολα να είσαι ο καθένας, αλλά το χειρότερο να είσαι διαφορετικός από αυτό που είσαι. Ο σύγχρονος άνθρωπος εύκολα ανταλλάσσει την πραγματικότητα και κυρίως την αγανάκτησή του από αυτή, με την δυνατότητα που έχει να παρουσιάζει ένα εικονικό εαυτό. Έτσι συχνά το πραγματικό γίνεται εικονικό και δημιουργείται ένας εικονικός άνθρωπος.

Το facebook (ή κατά παράφραση fakebook - ψεύτικο βιβλίο) είναι μια εικονική πραγματικότητα, μια εικονική ζωή, που μπορεί να μην είναι θρησκεία όμως έχει την ισχύ της και αν οι χρήστες του δεν μπορούν να το αξιολογήσουν σωστά τότε είναι πολύ πιθανό να εκτεθούν σε μεγάλο κίνδυνο . Παρ' όλα αυτά οι χρήστες του καιρό με τον καιρό όλο και πολλαπλασιάζονται . Ο αρχικός σκοπός του facebook έχει χαθεί εντελώς και τώρα οι χρήστες του δεν αφήνουν τίποτα πια να μείνει κρυφό. Μοιράζονται σκέψεις, συναισθήματα, ακόμα και φωτογραφίες σε προσωπικές τους στιγμές. Παρουσιάζονται ως αυτοί που θα ήθελαν να είναι στην πραγματικότητα, κρύβοντας τον αληθινό τους εαυτό. Κάνουν δήθεν φίλους ενώ στην πραγματική τους ζωή δεν υπάρχουν. Βλέπουν πολλές φορές το facebook ως μια σεξουαλική περιπέτεια, ως ένα τόπο γνωριμιών . Πολλές φορές παρουσιάζονται με ψεύτικα προφίλ και ψευδή στοιχεία με σκοπό να γίνουν πιο ελκυστικοί ή ακόμα και να παρενοχλήσουν ή να παραπλανήσουν τους συνομιλητές τους. Το καλό εξάλλου με το facebook είναι ότι κάποιος μπορεί να είναι ο καθένας και το σημαντικότερο να είναι αυτό που στην πραγματικότητα δεν είναι. Για τους λόγους αυτούς το facebook μπορεί να γίνει

απειλητικό . Ποτέ δεν μπορεί κάποιος να είναι σίγουρος με ποιόν ομιλεί και τι σκοπό κρύβει ο άλλος από πίσω του.

Χωρίς ιδιαίτερη προσοχή είναι πολύ πιθανόν τα στοιχεία του καθενός να υποκλαπούν και να χρησιμοποιηθούν για άλλους σκοπούς . Δεν υπάρχει προσωπική ζωή πια. Πολλοί με δική τους βούληση εκτίθενται με σκοπό να προβάλλουν στους άλλους κάτι διαφορετικό από αυτό που είναι στην πραγματικότητα. Γνωρίζονται και " ερωτεύονται " μέσα από αυτό . Στο μέλλον τα παιδιά θα ρωτάνε τους γονείς τους που γνωρίστηκαν και αυτοί θα απαντάνε στο facebook! Κι όμως η πραγματική ζωή βρίσκεται έξω από αυτό! Κανείς δε είναι σε θέση να καταλάβει τι είναι ο άλλος αν δεν δει πως είναι και πως φέρεται στην πραγματική του ζωή. Αν όλοι πίστευαν αυτό που δείχνει ο καθένας μέσω facebook τότε θα ζούσαν σε μια κοινωνία αγγελικά πλασμένη.

Έρευνες που έχουν γίνει δείχνουν ότι άνθρωποι της μέσης ηλικίας χρησιμοποιούν το facebook για σεξουαλικές περιπέτειες. Πολλά προφίλ είναι ψεύτικα καθώς κρύβουν από πίσω αλλά άτομα από αυτά που προβάλλουν με διαφορετικά χαρακτηριστικά ίσως και διαφορετικό φύλο. Ο οποιοσδήποτε μπορεί να φτιάξει ένα προφίλ με ψεύτικα στοιχεία προβάλλοντας τον εαυτό του ως γυναίκα, ακόμη και αν δεν είναι, ώστε να εξερευνήσει π.χ. το βίωμα του γυναικείου φύλου.

Chatroulette

Μια άλλη σελίδα κοινωνικής δικτύωσης είναι το chatroulette, γνωστό ως "ιντερνετικό τηλεκοντρόλ" επειδή ο καθένας χωρίς εγγραφή μπορεί να μπαίνει και να συνομιλεί με τον άλλον βλέποντας τον, χρησιμοποιώντας κάμερα και αν δεν του αρέσει τότε απλά πατώντας ένα κουμπί τον αλλάζει και τον ξανά αλλάζει μέχρι να βρει τον κατάλληλο για τον ίδιο. Όμως και εδώ πάλι οι κίνδυνοι που κρύβονται είναι πολλοί . Οι περισσότεροι συνδέονται με απώτερο σκοπό την σεξουαλική επαφή και όχι την διαδικτυακή επικοινωνία. Για αυτούς τους λόγους πρέπει ο καθένας να είναι πολύ προσεχτικός με την χρήση του διότι πολλές φορές καταλήγει αντί να ωφελείται, να απειλείται και να θέτει τον εαυτό του σε κίνδυνο .

Επιπτώσεις από τη χρήση ηλεκτρονικών κοινωνικών δικτύων

«*Έχουμε υποστεί μια κοινωνική αλλαγή τα τελευταία τέσσερα ή πέντε χρόνια και τώρα σχεδόν ο κάθε φοιτητής διαχειρίζεται τις σχέσεις του μέσω του Facebook»,* καθηγητής W. K. Campbell, του Πανεπιστημίου της Georgia των Η.Π.Α.

Τα κοινωνικά δίκτυα δεν αποτελούν δημιούργημα κάποιας μεγάλης εταιρείας. Όταν έγιναν δημοφιλή από τους ενδιαφερόμενους, ήρθε σαν αποτέλεσμα η τεράστια αναγνωρισιμότητα. Η χρήση τους αποτελεί μια συνεχώς ανερχόμενη τάση γιατί απευθύνονται σε όλο τον κόσμο ανεξαρτήτως κοινωνικής τάξης. Ο λόγος της τεράστιας διάδοσής τους είναι η δημιουργία μίας εικονικής πραγματικότητας άνευ περιορισμών.

Πλέον είναι κοινά αποδεκτό ότι τα κοινωνικά δίκτυα ασκούν έντονη επιρροή στην κοινωνία. Το Facebook αποτελεί πλέον σημαντικό παράγοντα στην ανάπτυξη των ανθρώπινων σχέσεων. Στην ταινία «The Social Network», που αναφέρεται στη ζωή του ιδρυτή του Facebook Μαρκ Ζάκερμπεργκ, καθίσταται σαφές ότι το δίκτυο προσέλκυσε τους νέους ηλικίας 18-30 ετών που επιδόθηκαν σε ένα παιχνίδι ηλεκτρονικού κουτσομπολιού.

Ωστόσο τα κοινωνικά δίκτυα θεωρούνται από πολλούς ότι καλύπτουν τις κοινωνικές τους επιθυμίες. Δεν είναι λίγοι οι άνθρωποι που τα χρησιμοποιούν για την καλλιέργεια των ενδιαφερόντων τους.

Βέβαια, η κοινωνική δικτύωση έχει ένα σοβαρό μειονέκτημα. Η υπερβολική χρήση από προσωπικής πλευράς, τις περισσότερες φορές οδηγεί στον εθισμό, πράγμα ανησυχητικό όχι μόνο για τους γονείς των παιδιών αλλά και για τους εργοδότες των εργαζομένων.

Οι επιπτώσεις από τη χρήση των κοινωνικών δικτύων είναι και θετικές και αρνητικές και αφορούν ποικίλους τομείς της ζωής του ανθρώπου, όπως η εργασία, η ψυχολογία και η ιδωτικότητα.

Προστασία προσωπικών δεδομένων

Εκατοντάδες εκατομμύρια είναι πλέον οι χρήστες του facebook και των άλλων κοινωνικών δικτύων, οι οποίοι μοιράζονται δίχως δισταγμό τις πιο προσωπικές στιγμές τους σε οποιοδήποτε μέρος και αν βρίσκονται. Το σημαντικότερο περιουσιακό στοιχείο που διαθέτει σήμερα το Facebook είναι η τεράστια βάση δεδομένων του από στοιχεία σχετικά με την ηλικία, το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο και τα ενδιαφέροντα κάθε χρήστη. Το δίκτυο προσφέρει υπηρεσίες όπως δυνατότητα πρόσβασης από το κινητό και δυνατότητα γεωγραφικού εντοπισμού. Για παράδειγμα το προσωπικό του «Places», μιας εφαρμογής γεωγραφικού εντοπισμού που ενσωματώθηκε πρόσφατα στη συγκεκριμένη πλατφόρμα των κοινωνικών δικτύων επισημαίνει πως η ασφάλεια των κοινωνικών δικτύων δεν είναι μεγάλη. Στον αντίποδα βρίσκεται η άποψη των υπευθύνων του Facebook που υποστηρίζει ότι είναι ικανοποιητική, ενώ προσθέτει πως το “Places” έχει την δυνατότητα εκούσιας ενεργοποίησης.

Τα κοινωνικά δίκτυα είναι μεν πιο φιλικά στους χρήστες αλλά δεν είναι ασφαλή. Για παράδειγμα, μέσω των διαφημίσεων που εμφανίζονται σε αυτά, κάποιοι έχουν πρόσβαση στο προφίλ μας. Εργοδότες μπαίνουν στα προφίλ των υποψηφίων για να βρουν προσωπικά στοιχεία και να δουν αν θα τους απορρίψουν ενώ η προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι θεμελιώδες δικαίωμα.

Εργασία

Οι άνθρωποι έχουν πρόσβαση σε κάποιο κοινωνικό δίκτυο κυρίως για δύο λόγους. Ο ένας είναι σαφώς ο ατομικός, για προσωπική ψυχαγωγία δηλαδή και ο άλλος ο σχετιζόμενος με τη δουλειά, δηλαδή το πώς μπορεί να συμβάλλει θετικά σε αυτήν. Από ατομική πλευρά, η κοινωνική δικτύωση καθιστά την ικανοποίηση μιας ισχυρής ανάγκης του ανθρώπου, την επικοινωνία του με τους άλλους ανθρώπους. Από την εργασιακή πλευρά τα κοινωνικά δίκτυα έχουν αποδειχθεί ότι συνεισφέρουν θετικά στην ανάπτυξη ισχυρότερων σχέσεων ανάμεσα στους συναδέλφους, τους συνεργάτες και τους πελάτες μιας επιχείρησης.

Σύμφωνα με την εφημερίδα Times, τα κοινωνικά δίκτυα, όπως το Myspace και το Facebook, μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά την επαγγελματική σταδιοδρομία κάποιου, καθώς

γίνονται ολοένα και πιο δημοφιλή ως χώροι αναζήτησης προσωπικού και στελεχών. Η εφημερίδα στο άρθρο της παραθέτει στοιχεία κορυφαίας εταιρείας εύρεσης προσωπικού, σύμφωνα με τα οποία το 62% των Βρετανών υψηλόβαθμων στελεχών διατηρούν προφίλ σε διάφορα κοινωνικά δίκτυα και "συλλέγουν" κάθε είδους πληροφορίες για το προσωπικό της εταιρείας τους. Παράλληλα, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα του επαγγελματικού κοινωνικού δικτύου Viadeo, ένας στους πέντε εργοδότες χρησιμοποιεί τα online κοινωνικά δίκτυα για να ελέγξει πώς οι υποψήφιοι εργαζόμενοι παρουσιάζουν τον εαυτό τους σε αυτά. Τα 2/3 όσων ανταποκρίθηκαν στην έρευνα, δήλωσαν πως οι πληροφορίες που συλλέγουν, επηρεάζουν σημαντικά την απόφαση πρόσληψης. Μάλιστα, το 1/4 των ερωτηθέντων δήλωσε ότι άλλαξε γνώμη και δεν προσέλαβε κάποιον υποψήφιο εξαιτίας του προφίλ του σε κοινωνικό δίκτυο.
Η χρήση των κοινωνικών δικτύων σε ώρα εργασίας επηρεάζει την απόδοση των υπαλλήλων. Σύμφωνα με έρευνα που διεξήχθη στη Μ. Βρετανία, το 6% των εργαζομένων περνά πάνω από μια ώρα στα κοινωνικά δίκτυα. Μάλιστα, το φαινόμενο αυτό οδηγεί όχι μόνο σε αντιπαραγωγικότητα, αλλά και σε μεγάλη χρηματική ζημία. Επίσης ένα μεγάλο ποσοστό μπαίνει στον λογαριασμό του έστω και για λίγο, αν και ελάχιστοι παραδέχονται ότι αυτό επηρεάζει την ποιότητα της εργασίας τους. Δύο στους τρεις υποστηρίζουν ότι δεν πρέπει να διακοπεί η επαφή με τα κοινωνικά δίκτυα εν ώρα εργασίας, ενώ οι υπόλοιποι το θεωρούν αναγκαίο. Τελικό πόρισμα της μελέτης είναι η σημασία του ελέγχου της χρήσης του διαδικτύου από τους αρμόδιους.

Κοινωνική δικτύωση ή κοινωνική μη εργασία;

Αυτό αποτελεί ένα πολύ επίκαιρο ερώτημα που απασχολεί ιδιαίτερα στις μέρες μας τις σύγχρονες επιχειρήσεις. Μπορεί η χρήση των κοινωνικών δικτύων και γενικά του διαδικτύου να φανεί περισσότερο προνομιακή παρά ‘’βλαβερή’’ στο τομέα της εργασίας;
Άνθρωποι που ασχολούνται με αυτό το θέμα γνωρίζουν ότι οι εργαζόμενοι συχνά χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο στην εργασία τους για προσωπικούς λόγους επισκεπτόμενοι όχι και τόσο κατάλληλους ιστότοπους και ξεφεύγοντας από τη χρήση του για την εργασία. Έρευνες έχουν δείξει πως οι νούμερο ένα ιστότοποι που επισκέπτονται οι εργαζόμενοι είναι χώροι κοινωνικής δικτύωσης και ιδιαίτερα το facebook.
Το θέμα αυτό, έχει απασχολήσει πολλούς ερευνητές οι οποίοι είτε συμφωνούν, είτε διαφωνούν, είτε και τα δύο. Αυτοί που είναι υπέρ των κοινωνικών δικτύων στη δουλειά υποστηρίζουν ότι τα κοινωνικά δίκτυα προσφέρουν επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των μελών μιας επιχείρησης και έχουν διευκολύνει τη δουλειά τους. Όμως τελικά πολλά από τα μέσα τα οποία είχαν σχεδιαστεί για να συνεισφέρουν στην καλύτερη λειτουργία μιας επιχείρησης, διαπιστώθηκαν ότι δε βοηθούν και τόσο τελικά, πράγμα που οδήγησε πολλές επιχειρήσεις να πάψουν να τα χρησιμοποιούν. Επιπλέον λέγεται πως το ηθικό των εργαζομένων είναι αδιαμφισβήτητα σημαντικό, όμως φαίνεται ότι με τη χρήση των κοινωνικών δικτύων για προσωπικό τους όφελος έχει ως αποτέλεσμα να εξαρτώνται από κάτι που δεν συμβάλλει άμεσα στην εργασία τους. Το ερώτημα είναι λοιπόν πώς είναι δυνατόν να περιοριστεί η χρήση των κοινωνικών δικτύων μόνο για επαγγελματική χρήση.

Από την άλλη, υπάρχουν και αυτοί που είναι εντελώς κάθετη στο θέμα των κοινωνικών δικτύων στο γραφείο. Θεωρούν ότι παρέχουν μειωμένη ασφάλεια, μεγάλη νομική ευθύνη, κόστος και με τις λανθασμένες διαρροές επιχειρησιακών πληροφοριών η επιχείριση πιθανόν να δυσφημιστεί, γεγονός που συντελεί στη μείωση της παραγωγικότητας . Για παράδειγμα, διαπιστώθηκε πως μεγάλο μέρος των εργαζομένων χρησιμοποιεί το facebook για προσωπική τους χρήση εν ώρα εργασίας, μειώνοντας έτσι την αποδοτικότητα και την παραγωγικότητά τους αφού αποσπούνται από τη δουλειά τους. Βέβαια με την σημερινή ανάπτυξη της τεχνολογίας, οι εργαζόμενοι μπορούν να συμμετέχουν σε ατομικό επίπεδο κοινωνικής δικτύωσης σε ελεγχόμενη ποσότητα αφού η χρήση του διαδικτύου στις μέρες μας μπορεί να είναι ελεγχόμενη και επιλεκτική .

Έρευνες έχουν δείξει πως η κοινωνική δικτύωση στις επιχειρήσεις είναι σχετικά ένα νέο φαινόμενο το οποίο όμως μπορεί με σιγανό και επώδυνο τρόπο να αντικαταστήσει την χρήση άλλων προγραμμάτων συνεργασίας μεταξύ των μελών εντός και εκτός μιας επιχείρησης. Αλλά αυτό απαιτεί μακρύ και σημαντικό δρόμο πριν φτάσει σε αυτό το σημείο. Τελικά όμως ποια είναι η βέλτιστη προσέγγιση αυτού του θέματος; Δυστυχώς, δεν υπάρχει μια σαφής απάντηση. Αυτό διαφέρει από επιχείρηση σε επιχείρηση. Για παράδειγμα παίζει ρόλο η οργανωτική κουλτούρα, οι στόχοι της επιχείρησης, το ηθικό των εργαζομένων, δημογραφικά στοιχεία και δεξιότητες, το κόστος και η διαθεσιμότητα αυτών των τεχνολογικών μέσων κτλ. Σημαντικότερο ρόλο παίζει όμως η ανάγκη κάθε επιχείρησης για επικοινωνία. Αν η ανάγκη για επικοινωνία είναι μεγάλη, τότε η χρήση των κοινωνικών δικτύων είναι απαραίτητη και θα φανεί μάλιστα αρκετά κερδοφόρα και ωφέλιμη. Αν από την άλλη αν η ανάγκη είναι μικρή ή ανύπαρκτη , τότε μάλλον δεν είναι απαραίτητη η χρήση των κοινωνικών δικτύων. Ενώ αν η ανάγκη παρατηρείται σε μέσα επίπεδα, τότε συνίσταται η χρήση των κοινωνικών δικτύων αλλά σε ελεγχόμενο βαθμό. Οι επιχειρήσεις πρέπει να ζυγιάζουν όλους τους παράγοντες και έπειτα να πάρουν τα καταλληλότερα μέτρα για αυτές.

Ψυχολογία

Η χρήση των κοινωνικών δικτύων είναι πλέον ένα πολύ συχνό φαινόμενο και κατά συνέπεια αποτελεί αντικείμενο μελέτης και της ψυχολογίας. Αφενός η επιστήμη της ψυχολογίας μπορεί να ωφεληθεί από την παρατήρηση της συμπεριφοράς των ατόμων που είναι μέλη κοινωνικών δικτύων και αφετέρου η χρήση των online κοινωνικών δικτύων έχει άμεση συσχέτιση με την ψυχολογία του ανθρώπου. Η κατάχρηση των κοινωνικών δικτύων και του κυβερνοχώρου γενικότερα μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ψυχολογία των ατόμων. Επίσης, όταν η χρήση των κοινωνικών δικτύων από άλλα μέλη στρέφεται εναντίον κάποιου, αυτό επιδρά άμεσα στην ψυχολογία του. Είναι πολύ συχνά τα φαινόμενα παρενόχλησης, δυσφήμησης, προσπάθειας χειραγώγησης μέσω των κοινωνικών δικτύων.

Κοινωνικά δίκτυα όπως το facebook συσχετίζονται και με έντονες ψυχολογικές επιδράσεις όπως η κατάθλιψη. Τα κοινωνικά δίκτυα δεν ανταποκρίνονται στην πραγματική υλική υπόσταση αλλά ανάγονται στη σφαίρα του ιδεατού. Παρόλα αυτά, ασκούν επιρροή στον ψυχολογικό κόσμο της νεολαίας και αλλάζουν τη μορφή και τη λειτουργία των σχέσεων. Αυτή η επιρροή μπορεί να καταλήξει ακόμα και σε κατάθλιψη.

Μια πρόσφατη μελέτη της ψυχολογίας αποκαλύπτει υψηλά επίπεδα ναρκισσισμού στο Facebook. Οι online ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης όπως το Facebook μπορεί να είναι χρήσιμα εργαλεία για την ανίχνευση αν κάποιος είναι ναρκισσιστής. Οι άνθρωποι που είναι ναρκισσιστές χρησιμοποιούν το Facebook για να προωθήσουν τον εαυτό τους με τρόπο

που μπορούν να αναγνωριστούν από τους άλλους. Οι ερευνητές, των οποίων τα αποτελέσματα περιλαμβάνονται στο τεύχος Οκτωβρίου του περιοδικού Personality and Social Psychology Bulletin, έδωσαν ερωτηματολόγια προσωπικότητας σε περίπου 130 χρήστες του Facebook, ανέλυσαν το περιεχόμενο της σελίδας και έβαλαν ανεκπαίδευτους ανθρώπους να δουν την ιστοσελίδα και να βαθμολογίσουν το ναρκισσισμό του κάθε ατόμου. Οι ερευνητές βρήκαν ότι ο αριθμός των φίλων στο Facebook και τα wallposts στο προφίλ συσχετίζονται με τον ναρκισσισμό. Αυτό κατά τους ερευνητές είναι σύμφωνο με το πώς συμπεριφέρονται οι ναρκισσιστές στον πραγματικό κόσμο και με τη σύναψη ρηχών σχέσεων. Οι παρατηρητές χρησιμοποιούν τρία κριτήρια - ποσότητα των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων, την ελκυστικότητα του ατόμου και τον βαθμός της αυτοπροβολής στο πλαίσιο της κύριας φωτογραφίας - για να σχηματίσουν μια εικόνα της προσωπικότητας του ατόμου.

Έφηβοι και Διαδίκτυο

Σύμφωνα με τον Κ.Σιώμο, πρόεδρο της Ελληνικής Εταιρείας Μελέτης της Διαταραχής εθισμού στο Διαδίκτυο, είναι προτιμότερο και πιο αποτελεσματικό για τους γονείς, όταν τυχόν αντιληφθούν πως το παιδί τους ασχολείται με το Διαδίκτυο εκτεταμένα, πέρα από τα φυσιολογικά επίπεδα, να το προσεγγίζουν μέσα σε ένα πλαίσιο ηρεμίας και συζήτησης. Έτσι θα έχουν καταφέρει να γεφυρώσουν καλές σχέσεις επικοινωνίας μεταξύ γονέων-παιδιών, πράγμα που αποτελεί πρωταρχικό βήμα για την προφύλαξη του παιδιού από τον εθισμό στο Διαδίκτυο. Επιπλέον, έχει μεγάλη σημασία το πότε θα επιλεχθεί να πραγματοποιηθεί η συζήτηση. Όπως μας αναφέρει ο Κ.Σιώμος, αυτό το βήμα πρέπει να επιτελεστεί πριν την πλοήγηση του παιδιού στο Διαδίκτυο και όχι μετά ή κατά την διάρκεια, πράγμα που θα μπορούσε να επιφέρει αρνητικές αντιδράσεις εκ μέρους του παιδιού. Οπότε αυτό που έχουν να κάνουν οι γονείς είναι σαφώς να είναι προετοιμασμένοι για την πολύ πιθανή αρνητική στάση του παιδιού και εάν αποτύχουν τότε να σκεφτούν άλλες εναλλακτικές μεθόδους αντιμετώπισης αυτού του θέματος. Παίζει τεράστια σημασία από την μεριά των γονέων να δείξουν ενδιαφέρον στα παιδιά τους, να βάζουν λογικούς κανόνες στη χρήση του Διαδικτύου, να φροντίζουν έτσι ώστε ο υπολογιστής να είναι τοποθετημένος σε κοινόχρηστο χώρο για να μπορεί να ελέγχεται η χρήση του, αλόγιστη ή μη. Επίσης είναι μεγάλης σπουδαιότητας το γεγονός να κρατάνε και οι δύο γονείς μια κοινή στάση απέναντι στο πρόβλημα και τέλος να ενθαρρύνουν το παιδί τους να βρει καινούριες ασχολίες και δραστηριότητες για να γεμίσει τον ελεύθερο χρόνο του. Αν παρόλα αυτά αποτύχουν και δεν δουν κάποιο άμεσο αποτέλεσμα, τότε συνιστάται η επαφή των γονιών με εξειδικευμένους ψυχολόγους για την επίλυση του προβλήματος. Στοιχείο που καθιστά τα λόγια του Κ.Σιώμου ακόμα πιο πειστικά, είναι οι δημοσκοπήσεις με θέμα "Έφηβοι και χρήση του Διαδικτύου" που πραγματοποιήθηκαν στον Ελλαδικό χώρο, οι οποίες έδειξαν πως η χώρα μας κατέχει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά εθισμού των εφήβων στο Διαδίκτυο παγκοσμίως. Μάλιστα, με υψηλότερο ποσοστό να κατέχουν τα αγόρια εφηβικής ηλικίας αφού αυτοί είναι που σπαταλούν τον περισσότερο χρόνο της ημέρας τους μπροστά από μια οθόνη παίζοντας κυρίως ανούσια παιχνίδια.

Τα συμπτώματα που προμηνύουν τον εθισμό στο Διαδίκτυο από την πλευρά των εφήβων, είναι:

1. Η αίσθηση του ότι ο κόσμος χωρίς το Διαδίκτυο είναι κενός και πληκτικός.
2. Η πολύωρη χρήση του Διαδικτύου και η εμμονή με αυτό σε τέτοιο βαθμό που ο εθισμένος χρήστης να ανυπομονεί μέχρι την ώρα που θα ξανά πλοηγηθεί σε αυτό.
3. Η νευρική στάση όταν διακόπτεται η σύνδεση.

4. Η μη αίσθηση τους χρόνου η οποία έχει ως άμεσο αποτέλεσμα την παραμονή στο Διαδίκτυο περισσότερη ώρα από αυτήν που ήταν προσχεδιασμένη.
5. Το γεγονός ότι δεν γίνονται αντιληπτές οι αρνητικές επιπτώσεις από την υπερβολική χρήση του Διαδικτύου έως ότου κάποιος άλλος προκαλέσει την αφύπνιση.

Οι επιπτώσεις από την αλόγιστη χρήση του Διαδικτύου από τους εφήβους είναι:

1. Η μείωση του χρόνου που κάθε παιδί περνάει μαζί με την οικογένεια του, παγώνοντας έτσι τις σχέσεις μεταξύ των μελών της οικογένειας.
2. Ο παραμερισμός των αγαπημένων δραστηριοτήτων των παιδιών και ο αποκλεισμός από τον κοινωνικό τους περίγυρο.
3. Η παραμέληση του διαβάσματος και γενικώς των υποχρεώσεων τους.
4. Λόγο της καθιστικής ζωής μπροστά από τον υπολογιστή, της πολύωρης επαφής με την οθόνη, της κακής στάσης του σώματος, εμφανίζονται πολλαπλά προβλήματα υγείας όπως είναι η παχυσαρκία, οφθαλμικές παθήσεις ακόμα και σε μεγάλο ποσοστό προβλήματα όπως ψυχικές διαταραχές (άγχος, κατάθλιψη, χρήση παράνομων ουσιών κτλ.).
5. Παραμέληση της σωματικής τους υγιεινής πιο συγκεκριμένα της εξωτερικής τους εμφάνισης.

Λεξικό όρων

Ασύρματα σημεία πρόσβασης (Wireless hotspots)	Δημόσια για χρήση του διαδικτύου περιλαμβάνουν τις βιβλιοθήκες και τα internet cafe όπου υπάρχουν διαθέσιμοι Η/Υ με σύνδεση στο Διαδίκτυο.
Διαδίκτυο (Internet)	Είναι ένα παγκόσμιο δίκτυό υπολογιστών που επιτρέπει την πρόσβαση σε τοπικά δίκτυα και μεμονωμένους υπολογιστές όλων των τύπων.
Ευρυζωνική πρόσβαση (Broadband Internet Access)	Κοινή μέθοδος πρόσβασης στο Διαδίκτυο. Η ευρυζωνική πρόσβαση προσφέρει μόνιμη σύνδεση και υψηλές ταχύτητες πρόσβασης. Η παροχή ευρυζωνικής πρόσβασης είναι δυνατή μέσω των τεχνολογιών DSL, κινητής τηλεφωνίας 3ης γενιάς, Wi-Fi, δορυφορικής πρόσβασης και δικτύων οπτικών ινών.
Ηλεκτρονικά Κοινωνικά Δίκτυα (Online Social Networks)	Ένα κοινωνικό δίκτυο είναι μια κοινωνική δομή που αποτελείται από άτομα τα οποία συνδέονται ή δεσμεύονται μεταξύ τους με έναν ή περισσοτέρους συγκεκριμένους τύπους αλληλεξάρτησης. .
Ηλεκτρονικές Απάτες	Ηλεκτρονικές απάτες ειναι οι απάτες που γίνονται στο Διαδίκτυο

Ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης	Οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης λειτουργούν ως online κοινότητες των χρηστών διαδικτύου
Πρωτόκολλο επικοινωνίας TCP/IP	Χρησιμοποιείται για να επικοινωνήσουν όλοι οι υπολογιστές μαζί .
Συνομιλία (Chat)	η συνομιλία (chat)
Pharming	μια μορφή απάτης της ηλεκτρονικής διεύθυνσης
Scam	απάτες διαδικτύου
Wi-Fi	Ασύρματη σύνδεση στο Διαδίκτυο.
Κακοποίηση στο Διαδίκτυο (Cyber Bullying)	Είναι όταν κάποιος απειλείται,"κακοποιείται" μέσω του διαδικτύου
Spam	Είναι η μαζική αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων ή άλλων, σε μια προσπάθεια προώθησης προϊόντων ή ιδεών. Συνήθως αυτά τα μηνύματα περιέχουν ιούς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. "Διαδίκτυο", 08.11.2011, http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CE%AF%CE%BA%CF%84%CF%85%CE%BF.
2. "Εφαρμογές Πληροφορικής Υπολογιστών Β/Γ Λυκείου", Σχολικό Βιβλίο, Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, 2011.
3. SaferInternet, http://www.saferinternet.gr.
4. ''Facebook και λοιπά κοινωνικά δίκτυα", www.cosmoscience.gr, 08/11/11.
5. Το 75% των Ελλήνων ηλικίας 25 - 35 ετών κάνουν χρήση του Facebook", http://www.inout.gr/showthread.php?p=240133, 08.11.2011.
6. "Ποια η ταυτότητα των χρηστών του Internet στην Ελλάδα;", Ψηφιακή Σύγκλιση, http://www.infosoc.gr/infosoc/el-GR/grafeiotypou/news/opis_news/general/research14_08_06.htm, 08.11.2011
7. "Facebook ή Fakebook ;", http://www.koutipandoras.gr/ , 08.11.0211.
8. "Κλοπή εκατομμυρίων προσωπικών δεδομένων από «φίλους» στο Facebook", http://www.saferinternet.gr, 04/11/2011.
9. "Σχεδόν 1 στα 2 ελληνικά νοικοκυριά διαθέτει σύνδεση στο Διαδίκτυο", Παρατηρητήριο για την Ψηφιακή Ελλάδα, http://www.observatory.gr/page/default.asp?id=408,11.2011.
10. "Γνωρίστε την ευρυζωνικότητα", Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ), 2007,

http://www.eett.gr/opencms/opencms//admin/downloads/Informative_Documentation/8SELIDO_MONES.pdf
11. "Social networking or social not-working ?" www.wavecrest.net , http://www.wavecrest.net/editorial/include/SocialNetworking_SocialNotworking.pdf, 2009.
12. Βιβλιοθήκη της ψυχικής υγείας, αρθρογραφία, "Γονείς, μαθητές και χρήση του διαδικτύου" ,13/12/11, http://www.athina.org.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=240%3A2010-08-30-07-29-40&catid=57%3A2009-10-22-19-08-12&Itemid=120&lang=el ,
13. http://www.edc.uoc.gr/~panas/UoCrete/IS-%20Edu/Slides%20Edu/Edu-4.pdf
14. Ταυτότητα χρηστών Internet στην Ελλάδα, Μάρτιος 2010, http://www.observatory.gr/files/meletes/Y14EEU_A100312_TX_%CE%A0%CF%81%CE%BF%CF%86%CE%AF%CE%BB%20%CF%87%CF%81%CE%B7%CF%83%CF%84%CF%8E%CE%BD%20Internet.pdf.
15. ΕΡΕΥΝΑ ΧΡΗΣΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΑΠΟ ΤΑ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ: Έτος 2010, Ελληνική Στατιστική Αρχή, 10-12-2010, http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A1901/PressReleases/A1901_SFA20_DT_AN_00_2010_01_F_GR.pdf.
16. "Ένας στους τρεις Έλληνες χρησιμοποιεί τα social media, σύμφωνα με τη Focus Bari", Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδας (ΣΕΠΕ), 25-02-2011, http://www.sepe.gr/default.aspx?pid=34&artID=3501&la=1.
17. «Ψηφιακά ίχνη: Μεγάλος Αδελφός, ζωντανό εργαστήρι εκατομμυρίων χρηστών», "Ημερησία" Online, 14/9/2010, http://www.imerisia.gr/article.asp?catid=14049&subid=2&pubid=58751147
18. Facebook, Γραφείο Τύπου, http://www.facebook.com/press/info.php?statistics.
19. "A Collection of Social Network Stats for 2010", Web Strategy, http://www.web-strategist.com/blog/2010/01/19/a-collection-of-social-network-stats-for-2010.
20. «Μεγάλος Αδελφός» και με νόμο, *Εφημερίδα Ελευθεροτυπία, Τρίτη 28 Σεπτεμβρίου 2010,* http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=207630.
21. "Ψηλά στις προτιμήσεις των Ελλήνων τα κοινωνικά δίκτυα στο Ίντερνετ", *Εφημερίδα Ελευθεροτυπία, Δευτέρα 9 Νοεμβρίου 2009,* http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=100229
22. «Αντιπαραγωγικά» τα κοινωνικά δίκτυα για τις επιχειρήσεις, *Εφημερίδα Ελευθεροτυπία, Παρασκευή 6 Αυγούστου 2010*, http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=190798
23. Ο «δικός μας» Mr Facebook, *Εφημερίδα Καθημερινή, 30-102010,* http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_2_30/10/2010_420564
24. Ακριβά παιχνίδια στο Facebook, *Εφημερίδα Ελευθεροτυπία*, Πέμπτη 3 Δεκεμβρίου 2009, http://www.enet.gr/?i=arthra-sthles.el.home&id=108293
25. Ουδέν κρυπτόν από το Facebook, *Εφημερίδα Καθημερινή, 29-08-10,* http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_world_1_29/08/2010_413088
26. "*What Is Social Networking?*", http://www.whatissocialnetworking.com
27. YouTube Facts & Figures (history & statistics), websitemonitoring.com, 17-05-2010 http://www.website-monitoring.com/blog/2010/05/17/youtube-facts-and-figures-history-statistics/
28. The MySpace Generation, Business Week online, DECEMBER 12, 2005, http://www.businessweek.com/magazine/content/05_50/b3963001
29. Teens hang out at MySpace, USAtoday.com, 1/8/2006, http://www.usatoday.com/tech/news/2006-01-08-myspace-teens_x.ht

30. Facebook Fan Pages Are Effective Marketing Tool, *ScienceDaily online, 18-02-2010),* http://www.sciencedaily.com/releases/2010/02/100218110938.htm
31. Psychology study reveals narcissism on Facebook, *Red and black online, 23-09-2008*, http://www.redandblack.com/2008/09/23/psychology-study-reveals-narcissism-on-facebook/
32. Facebook Profiles Capture True Personality, *ScienceDaily online, 1-12-2009*, http://www.sciencedaily.com/releases/2009/12/091201111154.htm
33. We all role-play now, *Phsychologytoday online, 8-10-2010*, http://www.psychologytoday.com/blog/geek-pride/201010/we-all-role-play-now
34. What Can Psychology Tell Us About Why People Go To Facebook?*, Social Times online, 8-11-2010*, http://www.socialtimes.com/2010/11/what-can-psychology-tell-us-about-why-people-go-to-facebook/
35. The Top 10 Everything of 2010, *TIME online, 09-12-2010,* http://www.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,2035319_2034312_2034305,00.html
36. http://www.myfilm.gr/6529
37. Social Networking Or Social Not-working?, *Wavecrest computing white paper online*, http://www.wavecrest.net/editorial/include/SocialNetworking_SocialNotworking.pdf
38. http://en.wikipedia.org/wiki/Social_network
39. http://en.wikipedia.org/wiki/Social_networking_service
40. http://www.worldwidewebsize.com/